

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Aune Puusta

**RAAMATUPIDAMISE KORRALDAMINE EESTI
MIKRO- JA VÄIKEETTEVÖTETES**

Bakalaureusetöö

Õppekava TABB02, peeriala Majandusarvestus

Juhendaja: Ester Vahtre, EMBA

Tallinn 2023

Deklareerin, et olen koostanud (lõpu)töö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele selle koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ning ei ole esitanud sama tööd varasemalt ainepunktide saamiseks. Töö pikkuseks on 6436 sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Aune Puusta

11.05.2023

SISUKORD

LÜHIKOKKUVÕTE	4
SISSEJUHATUS	5
1. MIKRO- JA VÄIKEETEVÕTETE RAAMATUPIDAMINE	7
1.1. Mikro- ja väikeettevõtete olemus	7
1.2. Nõuded mikro- ja väikeettevõtete majandusaasta aruandele	8
1.3. Raamatupidamise korraldamine ettevõttes	10
1.4. Raamatupidamisteenuse sisseostu kasutamine	11
1.5. Raamatupidamistarkvara kasutamine	14
2. MIKRO- JA VÄIKEETEVÕTETE RAAMATUPIDAMISE KORRALDAMISE UURING	18
2.1. Uuringu meetodika ja valimi kirjeldus	18
2.2. Varasemad uuringud	19
2.3. Uuringu tulemused ja järeldused	20
KOKKUVÕTE	32
SUMMARY	35
KASUTATUD ALLIKATE LOETELU	38
LISAD	42
Lisa 1. Uuringu küsitlus	42
Lisa 2. Eesti majanduslikult aktiivsed ettevõtted tegevusala (EMTAK 2008) ja töötajate arvu järgi aastal 2022	47
Allikas: Eesti Statistikaamet 2023, tabel ER025; autori täiendatud	47
Lisa 3. Uuringu küsitluse vastused	48
Lisa 4. Lihtlitsents	56

LÜHIKOKKUVÕTE

Töö pealkiri on: „Raamatupidamise korraldamine Eesti mikro- ja väikeettevõtetes“.

Bakalaureusetöö eesmärk on välja selgitada, kuidas on mikro- ja väikeettevõttes raamatupidamine korraldatud, milliseid raamatupidamisega seonduvaid teenuseid vajatakse ja sisse ostetakse, millist raamatupidamistarkvara kasutada eelistatakse ning milliste kriteeriumide alusel raamatupidamistarkvara valitakse.

Töö eesmärgi saavutamiseks korraldas töö autor kvantitatiivse uuringu. Uuringus osalejateks on mikro- ja väikeettevõtete omanikud, juhid või ettevõtetele raamatupidamistööd teostavad spetsialistid. Uuringus osalevate ettevõtete kontaktandmete leidmiseks kasutas töö autor avalikke allikaid. Uuringus osalejatele saadeti kokku 1414 ankeetküsitlust, millele saadi 92 vastust.

Bakalaureusetöö tulemusena selgus, et sisseostetud raamatupidamisteenuseid kasutavad ja ise ettevõttes raamatupidamist korraldavad omanik-juhid enam vähem võrdses osas, vähem kasutatakse kombineeritud lahendusi ja palgatakse oma raamatupidaja. Raamatupidamisteenuseid kasutatakse eelkõige põhjustel, et ettevõtte juht saaks keskenduda põhitegevusele, ettevõttes pole oma raamatupidajat ning raamatupidamisalaste teadmiste puudumine. Lisaks selgus, et enim vajatakse aastaaruande koostamise, nõustamise ja raamatupidamistarkvara kasutamise teenuseid. Ligikaudu pooled osalise raamatupidamisteenuse kasutajatest soovivad tulevikus osta sisse raamatupidamise täisteenust. Tööst selgus, et raamatupidamistarkvara vajalikkust ettevõttele peetakse väga oluliseks, tarkvara peamiseks valikukriteeriumideks on tarkvara kasutuslihtsus, hind ja veebipõhine juurdepääs. Enamus ettevõtetes on kasutusel pilvepõhine raamatupidamistarkvara ja ülekaalukalt kõige enam kasutatakse Merit Aktiva raamatupidamistarkvara.

Märksõnad: mikro- ja väikeettevõtte, raamatupidamise korraldamine, raamatupidamisteenused, raamatupidamistarkvara.

SISSEJUHATUS

Raamatupidamise korraldamine on ettevõtte juhile vastutusrikas ülesanne. Raamatupidamise korraldamise eest vastutab ettevõtte juhatuse liige, kes võib ettevõtte raamatupidamist teha ise, palgata raamatupidaja või osta raamatupidamise korraldamise teenust majandusarvestuse eriala spetsialistilt. Ettevõtja võib majandustehingute kajastamiseks kasutada raamatupidamistarkvara ja osta teenusepakkuvalt lisaks vajalikke raamatupidamisteenuseid. Teema on aktuaalne just väiksemates ettevõtetes, kus tihti võimalused raamatupidamise spetsialisti kaasamiseks puuduvad, kuid ettevõtte juhi teadmised raamatupidamises võivad olla puudulikud, mille tõttu on raamatupidamise korraldamine algelisel tasemel ning tihti hilineetakse majandusaasta aruande esitamisega. Raamatupidamisteenuste sisseostmisel ja raamatupidamistarkvara kasutuselevõtmisel võivad mikro- ja väikeettevõtetes olla takistuseks kaasnevad lisakulud.

Bakalaureusetöö eesmärk on selgitada välja kasutusel olevad raamatupidamise korraldamise lahendused, sisseostetavate raamatupidamisteenuste kasutamise vajadused ning raamatupidamistarkvara valikukriteeriumid ja eelistused Eesti mikro- ja väikeettevõtetes.

Töö eesmärgi saavutamiseks on püstitatud uurimisülesanded:

1. Anda ülevaade raamatupidamise korraldamise lahendustest mikro- ja väikeettevõtetes.
2. Tuua välja raamatupidamisteenuste kasutamise põhjused ja vajadused.
3. Selgitada välja raamatupidamistarkvara valikukriteeriumid.
4. Koostada uurimiseks küsimustik ja viia läbi küsitlus.
5. Töödelda ja analüüsida uuringu andmeid ja võrrelda neid varasemate uuringutega.
6. Hinnata analüüsitud tulemusi ja teha järeldusi.

Bakalaureusetöö eesmärgi saavutamiseks ning uurimisküsimustele vastamiseks käsitleb töö autor erialast kirjandust ning viib läbi kvantitatiivse uuringu. Veebipõhine küsitlus on suunatud Eesti mikro- ja väikeettevõtete omanikele, juhtidele või ettevõtte raamatupidamise eest vastutavatele spetsialistidele.

Võttes arvesse bakalaureusetöö eesmärki on püstitatud järgnevad uurimisküsimused:

1. Kas ettevõtete raamatupidamisega tegeleb omanik või juht ise, palgatud spetsialist, kasutatakse sisseostetud teenust või kombinatsiooni neist?
2. Milliseid raamatupidamisteenuseid ettevõtetes sisse ostetakse ja milliseid raamatupidamisteenuseid vajatakse tulevikus?
3. Milliste kriteeriumide alusel raamatupidamistarkvara valitakse ja millist raamatupidamistarkvara ettevõtetes kasutatakse?
4. Kui levinud on mikro- ja väikeettevõtetes arvete ja teiste maksedokumentide digiteerimise võimaluse kasutamine?

Bakalaureusetöö koosneb kahest peatükist. Esimeses peatükis kirjeldatakse mikro- ja väikeettevõtete olemust ja nõudeid majandusaasta aruandele. Antakse ülevaade sisseostetud raamatupidamisteenuste kasutamisest ettevõtetes ning raamatupidamistarkvara kasutamiseiga seotud võimalustest ja kaasnevatest riskidest.

Teises peatükis kajastatakse uuringu metoodikat ja valimit ning antakse ülevaade küsitluse läbiviimisest. Kirjeldatakse raamatupidamise korraldamise lahendusi Eesti mikro- ja väikeettevõtetes, raamatupidamisteenuste kasutamise ja teenuse sisseostmise vajadusi ning tuuakse välja olulised kriteeriumid raamatupidamistarkvara valimisel. Tuuakse välja läbiviidud uuringu tulemused, analüüs, võrdlus varasemate sarnaste uuringutega ja järeldused.

Töö autor soovib tänada juhendajat Ester Vahtret ja kõiki küsitlusele vastajaid.

1. MIKRO- JA VÄIKEETTEVÕTETE RAAMATUPIDAMINE

Esimeses peatükis on välja toodud mikro- ja väikeettevõtete olemus, nõuded raamatupidamisele, raamatupidamisteenuse kasutamise eelised ning raamatupidamistarkvara kasutamisega seotud võimalused ja riskid.

1.1. Mikro- ja väikeettevõtete olemus

Mikroettevõtted on äriorganisatsioonidest riskantseimad, neile on iseloomulik terav ressurssipuudus. Ettevõtete juhtimist peetakse lihtsaks ja paindlikuks, kus otsuseid võtab omanik-juht vastu intuiivselt ja ratsionaalselt, tuginedes isiklikele kogemustele, väärtustele ja teadmistele. (Lieberman-Yaconi et al., 2010) Mikroettevõtte tulemusi mõjutavateks teguriteks on ettevõtja hariduse ja pühendumuse tase, innovatsioon, rahaliste allikate olemasolu ning omakapitali kasutamise intensiivsus. Ettevõtte omanikud-juhid töötavad ise mitmes rollis ning tihti on kaasatud ka pereliikmed. (Berrone et al., 2014) Mikroettevõtte omanik-juht vastutab kõigi juhtimisega seotud ülesannete eest ning ettevõtte edasine kasvamine sõltub täielikult omanik-juhi ambitsioonist, oskustest ja jõupingutustest. Ettevõtte kasvamise soovi võivad takistada hirm läbikukkumise ees ja vähene riskijulgus. (Gherhes et al., 2016)

Mikro- ja väikeettevõtted moodustavad suure enamuse Eesti ettevõtete koguarvust omades olulist rolli töökohtade loomises ja majanduse arengus. Ettevõtted liigituvad varade, kohustiste, müügitulu ja keskmise töötajate arvu kaudu. Raamatupidamise seaduse (edaspidi RPS) § 3 lg 14 ja lg 15 sätestab mikro- ja väikeettevõtja järgmiselt: Mikroettevõtja on osaühing, kelle näitajad vastavad aruandeaasta bilansipäeval kõikidele järgmistele tingimustele: varad kokku kuni 175 000 eurot, kohustised ei ole suuremad kui omakapital, üks osanik, kes on ka juhatuse liige, ja kelle müügitulu on aruandeaastal kuni 50 000 eurot.

Väikeettevõtja on Eestis registreeritud äriühing, kes ei ole mikroettevõtja ja kelle näitajatest võib aruandeaasta bilansipäeval vaid üks ületada järgmisi tingimusi: varad kokku 4 000 000 eurot,

müügitulu 8 000 000 eurot ja keskmine töötajate arv aruandeaasta jooksul 50 inimest (RT I, 30.12.2015, 4).

Eesti Statistikaameti andmetel oli 2022 aasta seisuga Eestis majanduslikult aktiivseid ettevõtteid 148 684, nendest mikro- ja väikeettevõtteid kokku 147 355 (Eesti Statistikaamet, tabel ER22). Mikro- ja väikeettevõtted moodustavad Eestis üle 99% registreeritud äriühingutest omades olulist rolli riigi majanduses. Alljärgnev tabel 1 annab ülevaate Eesti majanduslikult aktiivsete ettevõtete kasvust viimase nelja aasta jooksul.

Tabel 1. Eesti majanduslikult aktiivsed ettevõtted töötajate arvu järgi 2019-2022

Töötajate arv	Aasta			
	2019	2020	2021	2022
250 ja enam	184	172	177	193
50-249	1 159	1 156	1 122	1 136
10-49	6 779	6 509	6 284	6 572
vähem kui 10	125 662	130 143	138 134	140 783
Kokku	133 784	137 980	145 717	148 684

Allikas: Eesti Statistikaamet 2022, tabel ER22

Statistikaameti 2022. a. andmetel on suurima ettevõtete arvuga tegevusalad hulgi- ja jaekaubandus ning mootorsõidukite remont, kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus ning ehitus. Nende tegevusalade hulgas on ka kõige rohkem mikro- ja väikeettevõtteid. (vt lisa 2)

Alapeatükis 1.2. tuuakse välja Eesti mikro- ja väikeettevõtete majandusaasta aruandele esitatavad nõuded.

1.2. Nõuded mikro- ja väikeettevõtete majandusaasta aruandele

Vastavalt Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduse § 4 on raamatupidamiskohustuslane kohustatud (RT I 2005, 61, 478):

1) korraldama raamatupidamist nii, et oleks tagatud aktuaalse, olulise, objektiivse ja võrreldava informatsiooni saamine raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, finantstulemusest ja rahavoogudest;

2) dokumenteerima kõiki oma majandustehinguid;

- 3) kirjendama algdokumentide või nende põhjal koostatud koondokumentide alusel kõiki oma majandustehinguid raamatupidamisregistrites;
- 4) koostama ja esitama majandusaasta aruande ning muud finantsaruanded käesolevas seaduses ja teistes õigusaktides sätestatud korras;
- 5) säilitama raamatupidamise dokumente.

Ettevõtte majandusaasta aruanne koosneb vastavalt RPS § 14 lg 1 raamatupidamise aastaaruandest ja tegevusaruandest ning hõlmab järgmisi tegevusi (RPS, § 14 lg 2):

- 1) raamatupidamise aastaaruande koostamine;
- 2) tegevusaruande koostamine;
- 3) majandusaasta aruande heakskiitmine.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu võttis 26.juunil 2013 vastu direktiivi 2013/34/EL, mille eesmärgiks oli vähendada väikeste ettevõtete halduskoormust ja tagada finantsaruannete võrreldavus kogu Euroopa Liidus (direktiiv 2013/34/EL). Direktiivi kohaldamiseks võeti Eesti raamatupidamise seaduse muudatus vastu 30.detsembril 2015. Eesti finantsaruandluse standardist lähtuvad mikro- ja väikeettevõtjad võivad koostada ja esitada lühendatud majandusaasta aruande, mis koosneb raamatupidamise aastaaruandest, mis koosneb vähemalt kahest põhjaruandest (bilanss, kasumiaruanne) ning lisadest (RT I, 30.12.2015, 4).

Mikroettevõtja, kes lähtub finantsaruandluse ja -aruandluse korraldamisel Eesti finantsaruandluse standardist, võib koostada lühendatud majandusaasta aruande, mis koosneb raamatupidamise aastaaruandest, mis koosneb vähemalt kahest põhjaruandest (bilanss, kasumiaruanne) ning lisadest (RPS, § 14 lg 1¹; § 15 lg 2¹). Lühendatud raamatupidamise aastaaruande lisades peab mikroettevõtja avalikustama vähemalt (RPS, § 21 lg 4):

- 1) bilansiväliste tingimuslike ja siduvate kohustuste kogusumma;
- 2) kohustised, mille täitmise kohta on ettevõtja andnud tagatise, ning antud tagatise liigi ja kirjelduse;
- 3) tegevjuhtkonna ja kõrgema juhtorgani liikmele makstud ettemaksed ja antud laenude summa, sealhulgas laenu tagasimaksmise või mahakandmise või laenust loobumise summa, samuti maksetähtjad ja intressimäärad.

Eesti finantsaruandluse standardist lähtuva väikeettevõtja raamatupidamise aastaaruanne koosneb vähemalt kahest põhjaruandest (bilanss, kasumiaruanne) ning lisadest (RPS, § 15 lg 2¹).

Väikeettevõtja peab lühendatud raamatupidamise aastaaruande lisades avalikustama vähemalt (RPS § 21 lg 3):

- 1) teabe selle kohta, et tegemist on lühendatud raamatupidamise aastaaruandega ja et see on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga;
- 2) aastaaruande koostamisel kasutatud olulised arvestuspõhimõtted;
- 3) õiglasel väärtusel kajastatavate bilansikirjete hindamise olulised eeldused ning nende kirjete saldode muutuste analüüsi;
- 4) bilansiväliste tingimuslike ja siduvate kohustuste kogusumma;
- 5) tehingud seotud osapooltega (osapoolte kirjeldus, tehingute maht, saldod ja muu teave tehingute kohta, mis on vajalik ettevõtte finantsseisundi mõistmiseks);
- 6) kohustised, mille täitmise kohta on ettevõtja andnud tagatise, ning antud tagatise liigi ja kirjelduse;
- 7) tegevjuhtkonna ja kõrgema juhtorgani liikmele makstud ettemaksud ja antud laenude summa, sealhulgas laenu tagasimaksmise või mahakandmise või laenust loobumise summa, samuti maksetähtajad ja intressimäärad ning muud olulised tingimused;
- 8) erandliku tulu ja kulu kirje, mis on harvaesinevas suuruses või laadis, summa ja olemuse;
- 9) nende pikaajaliste kohustiste summa, mille tagasimakse tähtajani on jäänud rohkem kui viis aastat;
- 10) materiaalse ja immateriaalse põhivara muutuste kirjelduse rühmade kaupa (soetusmaksumus, akumulieeritud kulum ning jääkväärtus perioodi alguses ja lõpus; perioodi jooksul soetatud, müüdud ja üle kantud põhivara; perioodi kulum ja muud muutused);
- 11) olulised sündmused pärast bilansipäeva;
- 12) oluliste bilansis kajastamata tehingute olemuse ja ärilise eesmärgi kirjelduse;
- 13) keskmise töötajate arvu;
- 14) selle konsolideerimisgrupi, kuhu väikeettevõtja kuulub, konsolideeritud finantsaruandeid koostava konsolideeriva üksuse nime ja registrijärgse asukoha.

1.3. Raamatupidamise korraldamine ettevõttes

Ettevõtja ei pea tingimata oma raamatupidamist ise tegema, kuid olles teadlik raamatupidamise alustest, aitab see ettevõtte osas oluliste otsuste vastuvõtmisel. Ettevõtte raamatupidamist saab teha kolmel viisil: teha raamatupidamine ise, palgata raamatupidaja või osta raamatupidamisteenus

sisse. Iga ettevõtte kohustuslik ülesanne on hoida jooksvat raamatupidamist korras ning esitada õigeaegselt deklaratsioonid ja majandusaasta aruanded. (5 Punkti, ..., 2021)

Raamatupidajate igapäevasteks ülesanneteks on kannete tegemine arvete, kviitungite, maksete ja muude finantstehingute kohta ning dokumentide arhiveerimine. Raamatupidajad tegelevad klientide ja tarnijate päringutega, arvete ja maksetega, võtavad võlgnevuste korral klientidega ühendust. (Leitner-Hanetseder et al., 2021) Raamatupidamisinfot vajavad omanikud ja juhid ettevõtte äriotsuste tegemiseks, eesmärkide püstitamiseks ja finantspoliitika kujundamiseks (Puspitawati, 2021).

Raamatupidamisteenuse sisseostmine on muutunud aina olulisemaks ning töö autor on uurinud teemat erinevates riikides läbiviidud uuringutes. Ukrainas läbiviidud uuringus (Burko, 2022) on käsitletud raamatupidamisteenuse kasutamise peamisi tegureid. Poola raamatupidamisteenuseid sisseostvate ettevõtete seas läbiviidud uuringus (Bagieńska, 2016) uuriti raamatupidamisteenuse sisseostmise valiku tegemise põhjuseid ja teenuse kasutamisest tuleneva kasu mõju ettevõtetele. Lätis ja Leedus läbiviidud uuringus (Faituša et al., 2020) käsitleti raamatupidamisteenuse sisseostmisega kaasnevaid väljakutseid. Brasiilias läbiviidud uuringus (Azzari et al., 2021) toodi välja raamatupidamisteenuse kvaliteedi tajutavad mõõtmed ning Soome mikro- ja väikeettevõtete seas läbiviidud uuringus (Juntunen et al., 2022) käsitleti raamatupidamisteenuse kasutamise mõju ettevõtte tulemuslikkusele.

Ettevõtte juhil on vastutusrikas ülesanne kaasata raamatupidamise ja aruandluse korraldamiseks professionaalsed spetsialistid kogu ettevõtte eluea jooksul. Aina enam ettevõtteid eelistavad endale raamatupidajat leida teenusepakkujana, mitte palgata täiskohaga raamatupidaja. (Burko, 2022) Hea raamatupidaja mõistab kliendi ettevõtte vajadusi ja võimalusi ning oskab anda ettevõtjale soovitusi maksudega seotud protsesside rakendamisel ning ettevõtlusega seotud otsuste tegemisel (Slack, 2023).

1.4. Raamatupidamisteenuse sisseostu kasutamine

Burko (2022) uuris oma töös raamatupidamise sisseostu eeliseid ja riske, et põhjendada raamatupidamisteenuse sisseostu kasutamise otstarbekust Ukraina ettevõtete kaasaegse raamatupidamise meetodina. Toodi välja peamised tegurid, mis ajendavad ettevõtteid raamatupidamisteenuse sisseostule üle minema on (Burko, 2022):

- 1) raamatupidamisinfo töötlemisest tulenev suur koormus;
- 2) märkimisväärne hulk kulusid;
- 3) sagedased muudatused õigusaktides;
- 4) kvalifitseeritud raamatupidaja puudumine.

Bagieńska (2016) viis läbi uuringu Poola raamatupidamisteenust kasutavate ettevõtjate seas. Uuringus analüüsiti raamatupidamisteenuste sisseostmise põhjuseid ja raamatupidamisteenuse pakkuja valikut mõjutavaid tegureid ning hinnati raamatupidamisteenust pakkuvate spetsialistide teadmistest saadavat kasu ettevõtjatele. Määratleti olulised tegurid, mis mõjutavad ettevõtja koostööd raamatupidamisteenust osutava ettevõttega (Bagieńska, 2016):

- 1) vastava kvalifikatsiooniga töötaja puudumine ettevõttes;
- 2) teadmiste puudumine ise raamatupidamisega tegelemiseks;
- 3) teenusepakkuja töötajate pädevus ja korrektsus;
- 4) pakutavate teenuste lai valik ja kõrge kvaliteet;
- 5) nõustamine.

Faituša et al (2020) on seisukohal, et suurimad raamatupidamisteenuse sisseostmisega kaasnevad väljakutsed on seotud uute regulatsioonide ja standarditega kursis olemise ning tehnoloogia arenguga kaasas käimisega. Need väljakutsed mõjutavad nii raamatupidamisteenust pakkuvaid, kui ka raamatupidamisteenust sisseostvaid ettevõtteid. Lätis ja Leedus läbiviidud uuringu kohaselt on viimastel aastatel on mikro- ja väikeettevõtted hakanud ettevõtte raamatupidaja tööle palkamise asemel kasutama raamatupidamisteenuse sisseostmist. Tuginedes teenusepakkuja teadmistele paraneb finantsaruannete kvaliteet, ettevõtjad saavad paremini hinnata ja analüüsida ettevõtte finantsseisundit ning paremaid otsuseid vastu võttes saavutada paremaid tulemusi. (Faituša et al., 2020)

Raamatupidamisteenuseid sisseostvatel ettevõtetel on parem finantsaruannete kvaliteet võrreldes ettevõttesiseselt raamatupidamisega seotud ülesandeid täitvate ettevõtetega. Finantsaruannete kvaliteeti tõstavad ettevõtte pikajaline koostöö raamatupidamisteenuse osutajaga, kellel on erialased teadmised ja haridus ning kes on paremini kursis kehtivate õigusaktidega. (Höglund & Sundvik, 2016)

Azzari et al (2021) tuvastasid Brasiilias läbiviidud kvalitatiivses uuringus raamatupidamisteenuste tajutava kvaliteedi olulised mõõtmed. Teenuste tajutavat kvaliteeti mõjutab nõustamine, ehk raamatupidaja võime infot tõlgendada ja nõustada kliente otsuste tegemisel. Samuti raamatupidaja

võimekus, ehk erialateadmiste uuendamine ja täiendamine ning raamatupidaja efektiivsus ja tähtaegadest kinnipidamine. Raamatupidamisteenuse kvaliteedi tajumist mõjutab tehnoloogiliste uuenduste ja automatiseeritud protsesside kasutamine. Oluline roll teenuse kvaliteedi tajumisel on suhtlemisel, teabevahetusel kliendiga ning usaldusväärsusel. (Azzari et al., 2021)

Juntunen et al (2022) uuringus sooviti hinnata raamatupidamisteenuse kasutamise mõju ettevõtte tulemuslikkusele ja konkurentsivõimele. Uuringus osales 261 Soome ettevõtet, millest 85,8% olid mikroettevõtted ja 10% väikeettevõtted. Uuringu tulemused näitasid, et ettevõtjatel, kes on raamatupidamisteenuse pakkujaga rahul ja kellel on tihe koostöö ning usaldusväärne suhe teenuse pakkujaga, mõjutab raamatupidamisteenuse sisseost ettevõtte tulemuslikkust positiivselt, võimaldades ettevõtetel keskenduda põhitegevusele. Ettevõtjad, kes ei ole rahul teenusepakkujaga, ei taju kasu raamatupidamisteenuse sisseostust. (Juntunen et al., 2022)

Blackburn et al (2018) uurimuses selgitati suhete ja usalduse rolli raamatupidaja ja kliendi suhetes ning suhete rolli osta raamatupidamisteenusena ärinõustamist. Ärinõustamise teenust ostab ettevõtja ainult siis, kui ta usaldab raamatupidajat ning ettevõtja ja raamatupidaja järjepidev suhe aitab kaasa usalduse kasvatamisele. Usalduse tekkimiseks on olulised raamatupidaja pädevus, empaatia ja ausus. Empaatia hõlmab raamatupidajalt kliendi huvide mõistmist ja hoolimist ning ausus on usalduse tekkimiseks kliendi ja raamatupidaja vahel kriitilise tähtsusega. Nõudlus ärinõustamise teenuse järele on kasvamas ning raamatupidamisteenuse osutajad peavad pädevuse hoidmiseks ennast seadusemuudatustega kursis hoidma. Ärinõustamise vajaduse määravad ettevõtte suurus, vanus ja soov oma äri kasvatada. Ettevõtte vajadust ärinõustamise teenuse järele mõjutavad majandustingimused, keskkonna muutused, aga ka ettevõtte elutsükkel. (Blackburn et al., 2018)

Kasvav nõudlus ärinõustamise ja teiste raamatupidamisteenuste järele, uute tehnoloogiatega sammu pidamine ning digitaliseerimise ja automatiseerimise kasv esitab väljakutseid raamatupidamisteenuseid pakkuvatele ettevõtetele. Oluline olla kursis uute tehnoloogiatega ja oma tehnilisi teadmisi pidevalt täiendada ning võtta kasutusele meetmed klientide teabe kaitsmise tagamiseks küberturvalisusega seotud ohtude eest. (Hood, 2023)

Kokkuvõtvalt võib öelda, et väikeste ettevõtete raamatupidamisteenuse sisseostmise eelisteks on ettevõtte juhi raamatupidamisinfo käsitlemisest vabanenud aeg, kulude kokkuhoid ettevõtte

raamatupidaja palkamiselt, raamatupidamisteenuse pakkuja kompetentsus, lai valik teenuseid sh nõustamine ning parem finantsaruannete kvaliteet. Usaldusväärne suhe ja tihe koostöö raamatupidamisteenuse pakkujaga mõjutab positiivselt ettevõtte tulemuslikkust. Raamatupidamisteenuse kasutamise peamised väljakutsed on seotud tehnoloogia kiire arengu, uute regulatsioonidega kaasaskäimise ja küberturvalisuse riskiga.

1.5. Raamatupidamistarkvara kasutamine

Ettevõtte suurus, tehnoloogia kasutamine ja juurdepääs välisvahenditele mõjutavad seda, kuidas ettevõtted raamatupidamistarkvara kasutusele võtavad. Kasvufaasis ettevõtted võtavad raamatupidamistarkvara kiiremini kasutusele seoses tehingute keerukamaks muutumisega ja tehingute mahu kasvuga. Mikroettevõtte omaniku-juhi isikuomadustel on oluline kaal tarkvara kasutuselevõtmisel. Ettevõtja motivatsioon ja haridus suurendavad raamatupidamistarkvara kasutamise tõenäosust, kuid finantsalaste oskuste ja teadmiste puudumine vähendavad oluliselt tarkvara kasutuselevõtmise tõenäosust. (Najera Ruiz & Collazzo, 2021)

Teaduse ja innovatsiooni kiirete muutuste tõttu võtavad traditsioonilise raamatupidamistarkvara kasutajad tänapäeval üha enam kasutusele pilvepõhised raamatupidamistarkvarad. Pilvepõhise raamatupidamistarkvaraga on kõikidel ettevõtte kasutajatel võimalik veebipõhise juurdepääsu kaudu samaaegselt teavet saada ja tehinguid teha. Ettevõtte saab pilvepõhise raamatupidamistarkvara kasutamise hoida kokku IT-seadmete, litsentside, tarkvara rakenduste värskendamise ja serverite hooldamise kulusid. Arvestama peab pilvetarkvara kasutamise kaasnevate ja personali koolitamisega seotud kuludega. (Moudud-UI-Huq et al., 2020)

Ettevõtted peavad tegema muudatusi raamatupidamise korraldamise protsessis seoses üleminekuga pilveandmetöötlusele (Burko, 2022). Pramuka ja Pinasti (2020) uurisid oma töös väikeettevõtete suhtumist pilvepõhisesse raamatupidamistarkvarasse ja töötasid välja mudeli, mis selgitab pilvetehnoloogia kasutuselevõtmise kavatsust. Positiivselt mõju avaldavad tajutud kasulikkus, kasutusmugavus ja turvalisus, mis määravad suhtumise pilvetarkvarasse. Suhtumisel on positiivne mõju pilvetehnoloogia kasutuselevõtmiseks. Pilvepõhise tarkvara eelis on madalad kulud, veebipõhine ja mobiilne ligipääs. Mida rohkem kasu kasutajad tajuvad, seda suurem on tõenäosus pilvepõhine raamatupidamistarkvara kasutusele võtta ja kasutada. (Pramuka & Pinasti, 2020)

Ma et al (2021) toovad oma Uus-Meremaal läbiviidud uuringus välja väike- ja keskmise suurusega ettevõtete tajutava kasu pilvepõhise raamatupidamistarkvara kasutamisest (Ma et al., 2021):

- 1) reaalsajas ligipääs andmetele;
- 2) eri kasutajate samaaegne ligipääs;
- 3) kulude kokkuvõtteid;
- 4) kasutusmugavus ja klienditugi.

Pilvetarkvara kasutamisega kaasnevad riskid on (*Ibid.*):

- 1) andmete turvalisus ja privaatsus;
- 2) interneti ja teenuse pidev kättesaadavus;
- 3) seotus teenusepakkujaga;
- 4) ühilduvus olemasolevate liidestega ja süsteemidega.

Pilvepõhise raamatupidamistarkvara kasutajad peavad oluliseks juurdepääsu usaldusväärsele interneti ühendusele, pilvepõhise tarkvara funktsionaalsust ja täpsust ning võimalust aruannete sisu mõjutada. Pilvepõhist raamatupidamistarkvara peetakse tihti kalliks, kuna ei osata hinnata kulude kokkuvõtet IT-seadmetelt ning näha madalamate kuludega seotud eeliseid pilvepõhise tarkvara kasutuselevõtmisel. (Mauricette et al., 2022)

Pilvepõhise raamatupidamistarkvara eelisteks on kulude kokkuvõtteid seadmetelt, tarkvara hoolduselt ja arenduselt ning teenusepakkuja tugi. Pilvepõhise tarkvara kasutamine tagab juurdepääsu uutele rakendustele ja teadmistele. (Ma et al., 2021)

Digitaliseerimine mõjutab tänapäeval paljusid eluvaldkondi automatiseerides tööprotsesse. Uute tehnoloogiate kasutuselevõtmine nõuab kvalifikatsiooni tõstmist ning uusi koostöö- ja suhtlusvorme. Pilveandmetöötluse ja digitehnoloogia kiire arenguga seoses on muutumas raamatupidajate roll ja ülesanded. Automatiseeritud lahendused asendavad inimesi rutiinsete ülesannete täitmisel kogudes ja salvestades andmeid. Raamatupidaja vastutab, et kõik äritehingud oleksid raamatupidamistarkvara abil kajastatud ning sekkub juhul, kui digitehnoloogia ei suuda andmeid töödelda. (Leitner-Hanetseder et al., 2021)

Pilvepõhiste tarkvarade kasutamisega kaasnevad ka võimalikud probleemid pilveteenuste kättesaadavusega. Andmete kättesaadavuse katkemist võib võrrelda süsteemi riketega, mis

takistab oluliselt mõjutatud protsesse. Klientidel peab olema pidev juurdepääs teabele. (Martens & Teuteberg, 2012)

Ali et al (2015) toovad oma uuringus välja pilveandmetöötluse turvariskiga seotud probleemid. Mobiilse ühendusega jagatud keskkonnas, kus on palju kasutajaid, suurenevad turvalisusega seotud probleemid. (Ali et al., 2015) Raamatupidamise infosüsteemid töötlevad ja salvestavad konfidentsiaalseid ja tundlikke andmeid (ettevõtte finantsandmed, klientide ja töötajate andmed), seega on pilvetehnoloogia rakendamisel kriitilise tähtsusega andmete privaatsuse ja turvalisusega seotud riskid (Brandas et al., 2015). Üleminek pilvepõhisele tarkvarale on toonud kaasa andmete ohutuse ja konfidentsiaalsusega seotud küsimused. Teenuse kasutajatel on oluline teada, kuidas teenusepakkuja andmeid kaitseb. (Gao & Brink, 2019)

Eestis on palju raamatupidamistarkvara pakkujaid. Ettevõtted saavad valida sobiliku raamatupidamistarkvara vastavalt ettevõtte vajadustele ja tarkvara maksumusele. Kasutusele on võetud lihtne veebipõhine raamatupidamistarkvara e-arveldaja, mis aitab mikro- ja väikeettevõtetel raamatupidamise korraldamisega ise hakkama saada, hõlbustab ettevõtte andmete säilitamist ja aruannete koostamist. Tarkvara asub e-äriregistri portaalis ja seda saavad kasutada nii ettevõtjad ise, kui nende poolt volitatud isikud (näiteks raamatupidaja). E-arveldaja koosneb viiest olulisemast osast: arveldamise-, raamatupidamise-, aruandluse-, personali- ja seadistuste moodul. E-arveldaja võimaldab avaliku sektori asutustele saata e-arveid tasuta, piiramatus koguses ja tähtajatult. (RIK, 2021) Raamatupidamise seaduse § 7 lg 7 kohaselt peab raamatupidamiskohustuslane esitama masintöödeldava e-arve kauba võõrandamisel või teenuse osutamisel riigiraamatupidamiskohustuslasele, kohaliku omavalitsuse üksusele ja avalik-õiguslikule juriidilisele isikule (RT I, 15.03.2019, 3).

Kokkuvõtvalt võib öelda, et mikro- ja väikeettevõtete suhtumist raamatupidamistarkvara kasutusele võtmisel mõjutavad juhi teadmised ja oskused ning tajutav kasu ettevõttele. Pilvepõhise raamatupidamistarkvara peamiseks eelisteks on kasutajate samaaegne ligipääs andmetele kõikjal, kus on internetiühendus, kasu kulude kokkuhoiult IT-seadmetele, uute rakenduste ja teenuste kasutamise võimalus ning teenusepakkuja klienditugi. Pilvetarkvarale ülemineku valikuotsuse tegemisel on oluline juurdepääs usaldusväärsele ja turvalisele internetiühendusele, kasutusmugavus ja funktsionaalsus. Pilvetarkvara kasutamise riskideks on andmete kättesaadavuse katkemine, andmete privaatsuse tagamine ja turvalisus.

Esimeses peatükis anti ülevaade mikro- ja väikeettevõtete olemusest ning majandusaasta aruande nõuetest, käsitleti raamatupidamisteenuse sisseostmise põhjusi ja mõju ettevõtte tulemuslikkusele ning kirjeldati raamatupidamistarkvara kasutamise võimalusi ja riske. Järgnevalt tuuakse välja autoripoolse uuringu andmed ja analüüs.

2. MIKRO- JA VÄIKEETEVÕTETE RAAMATUPIDAMISE KORRALDAMISE UURING

Bakalaureusetöö teises peatükis soovitakse leida vastus sissejuhatuses püstitatud eesmärgile. Töö autor keskendub uurimistulemuste analüüsile selgitamaks välja raamatupidamise korraldamise lahendused ja sisseostetavate raamatupidamisteenuste ning raamatupidamistarkvara kasutamise eelistused Eesti mikro- ja väikeettevõtetes. Peatükk jaguneb kolmeks osaks. Esimeses osas tutvustatakse uuringu metoodikat ja valimit, teises osas tuuakse välja varasemad uuringud ja kolmandas osas kirjeldatakse uuringu tulemusi ja järeldusi.

2.1. Uuringu metoodika ja valimi kirjeldus

Uuringu läbiviimiseks kasutas töö autor kvantitatiivset uurimismeetodit (Õunapuu, 2014). Andmete kogumiseks koostati ankeetküsimustik (lisa 1).

Bakalaureusetöö küsimustiku koostamiseks valis töö autor *Google Forms* keskkonna, kus viidi läbi küsitlus raamatupidamise korraldamise lahenduste, raamatupidamisteenuse ja -tarkvara kasutamise kohta ettevõtetes. Küsitluse üldkogumi moodustasid Eesti mikro- ja väikeettevõtetest osaiühingud.

Statistikaameti andmete põhjal oli Eestis 2022 aastal aktiivselt tegutsevaid mikro- ja väikeettevõtteid kokku 147 355. Uurimuseks vajalike andmete kogumiseks koostas töö autor äriregistri lihtotsingu abil andmebaasi ettevõtete kontaktandmetega, mis on leitud avalikust andmebaasist inforegister.ee. Ankeetküsimustik saadeti e-kirjana 1414 ettevõttele. Küsimustik oli suunatud eelkõige ettevõtete juhtidele või ettevõttele raamatupidamistööd teostavatele spetsialistidele. Küsitluse vormi täitmise ja esitamise andsid osalejad nõusoleku selles uuringus osalemiseks. Vastamine oli anonüümne.

Andmed koguti perioodil 25. märts 2023 kuni 21. aprill 2023.

Ankeetküsimustik koosnes 20 küsimusest. Enamus küsimustikus esitatud küsimuste tüübid olid valikvastustega, lisatud oli ka vastusevariant „muu“, mis andis vastajale võimaluse vastust täpsustada. Kahe küsimuse puhul kasutati Likerti 5-pallise skaala küsimusi. Enne küsimustiku väljasaatmist küsimustikku testiti ja mõõdeti küsimustiku täitmisele kuluvat aega.

Välja saadetud 1414 küsitluse hulgas oli vigase e-posti aadressiga 22, seega esialgse valimi moodustas kokku 1392 küsitlust. Küsitluse eesmärk oli saada sada vastust. Kokku tagastati ettevõtetest 92 täidetud küsimustikku, vastamismääraks kujunes 6,6% välja saadetud küsimustike üldarvust.

Vastuste hulk ei anna võimalust teha statistiliselt olulisi järeldusi, kuid annab siiski antud valimi kohta ülevaate mikro- ja väikeettevõtete raamatupidamise korraldamisest, sisseostetavate raamatupidamisteenuste ja -tarkvara kasutamisest.

Andmete töötlemiseks kasutas töö autor andmetöötlusprogrammi Microsoft Excel. Uuringu tulemused esitatakse jooniste, tabelite ja analüüsina, mis on koostatud lisades esitatud andmete põhjal.

Alapeatükis 2.2. kirjeldatakse varasemaid uuringuid, mis on käsitlenud raamatupidamise korraldamise lahendusi ja raamatupidamisteenuste sisseostmist ning raamatupidamistarkvara kasutamist ettevõtetes.

2.2. Varasemad uuringud

Oma bakalaureusetöös „Raamatupidamisteenuste korraldamine Eestis infotehnoloogia ettevõtetes“ uuris Vaino (2020), milliseid raamatupidamise lahendusi Eestis tegutsevad infotehnoloogia ettevõtted kasutavad ning kuidas on nendes ettevõtetes raamatupidamine korraldatud. Autor viis Eesti info- ja kommunikatsioonitehnoloogia teenindussektori ettevõtete seas läbi uuringu. Uuringu tulemustest selgus, infotehnoloogia valdkonnas kasutab sisseostetud raamatupidamisteenuseid 60% mikroettevõtetest ja 52% väikeettevõtetest. Raamatupidamisteenuste sisseostmise osakaal väheneb ettevõtte kasvades. Teenuse sisseostu valiku peamiste põhjustena toodi välja kompetentse tööjõu puudumist, kulude ning aja kokkuhoiu eesmärki ja teenusepakkuja poolt garanteeritud töö kvaliteeti. Pooltel juhtudel ostetakse raamatupidamisteenuseid eraettevõtjast teenusepakkujalt ning levinumad teenused olid aastaaruande koostamine, ettevõtte peamise raamatupidamise korraldamine ja maksuarvestus. Veebipõhist raamatupidamistarkvara kasutati 70% Eesti infotehnoloogia ettevõtetes ja arvutipõhist tarkvara vaid 23% ettevõtetes. Populaarsemad raamatupidamistarkvarad olid Merit Aktiva, Merit

Palk ja Directo. Raamatupidamistarkvara valimisel pööravad ettevõtted tähelepanu eelkõige hinna ja kvaliteedi suhtele, ühildumisele teiste tarkvaradega, kasutusmugavusele, klienditoe ja koolituse võimalustele ning tarkvara müüja usaldusväärsusele. (Vaino, 2020)

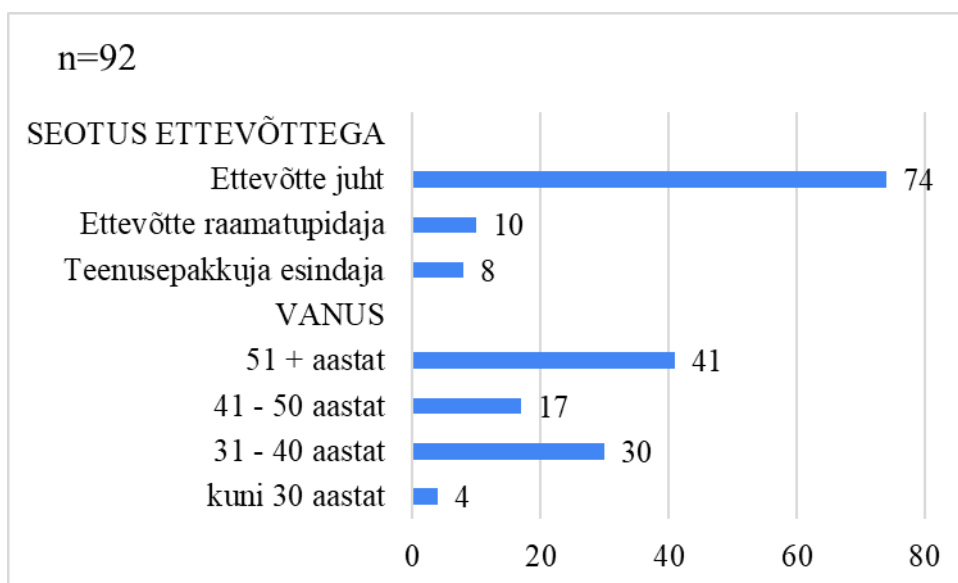
Davidjants (2016) uuris oma bakalaureusetöös „Ülevaade Eesti mikro- ja väikeettevõtetes kasutatavast raamatupidamistarkvarast“, milline olukord valitseb raamatupidamistarkvara kasutamise osas, kuivõrd levinud on pilvepõhine tarkvara ja rahulolu tarkvaraga ning millised kriteeriumid on Eesti mikro- ja väikeettevõtetes olulised raamatupidamistarkvara valiku tegemisel. Uuringu tulemustest selgus, et 55% ettevõtetest kasutasid pilvepõhist raamatupidamistarkvara. Pilvepõhise tarkvara kasutajatest vaid 19% oli kaalunud tarkvara vahetamist, mis viitab kõrgele rahulolule pilvepõhise tarkvara kasutamisega. Ettevõtte oma serveris omavatest raamatupidamistarkvara kasutajatest 36% oli kaalunud tarkvara vahetamist. Raamatupidamistarkvara valiku kriteeriumitest pakuti enim kasutusmugavust ja head hinda ning olulise kriteeriumina mainiti ka tuttava soovitus. Kasutatavatest raamatupidamistarkvaradest mainiti enim Merit Aktiva ja StandardBooks tarkvara. Raamatupidamistarkvaraga rahulolu hindamisel mainiti enim kasutamiskihtust, järgmisena toodi välja hea hind ja kvaliteet ning kompetentne klienditeenindus. (Davidjants, 2016)

2.3. Uuringu tulemused ja järeldused

Järgnevalt toob töö autor välja uuringu tulemused ja teeb uuringu tulemuste põhjal järeldused. Uuringu küsitluste käigus sooviti välja selgitada, milliseid raamatupidamise korraldamise lahendusi Eesti mikro- ja väikeettevõtetes kasutatakse. Küsitluses saadud vastuste põhjal analüüsis töö autor raamatupidamisteenuste sisseostmise kasutamist ja vajadust kasutada sisseostetud teenuseid tulevikus ning raamatupidamistarkvara kasutamist ettevõtetes. Andmete esitlemiseks on tehtud joonised ja tabelid uuringu tulemuste kirjeldamiseks.

Küsimustiku esimeses osas paluti märkida andmed vastaja kohta, kuidas on vastaja ettevõttega seotud ja vastaja vanus. Vastused on kajastatud joonisel 1. Enamus küsimustikule vastajatest on ettevõtte juhid 80% (74 vastajat), ettevõtte töötajatest raamatupidajaid on 11% (10 vastajat) ja sisseostetud raamatupidamisteenuse pakkuja esindajaid 9% (8 vastajat). Kõige enam vastajaid on uuringus esindatud üle 51 aastaste 45% (41 vastajat) vanusegrupis, suuruselt järgmise vanusegrupi

moodustavad 31 – 40 aastased 33% (30 vastajat), vähem on vastajaid vanusegrupis 41 – 50 aastat 18% (17 vastajat) ja kõige vähem on uuringus esindatud alla 30 aasta vanuses vastajad 8% (4).

Joonis 1. Vastajate profiil

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal, n= vastajate arv

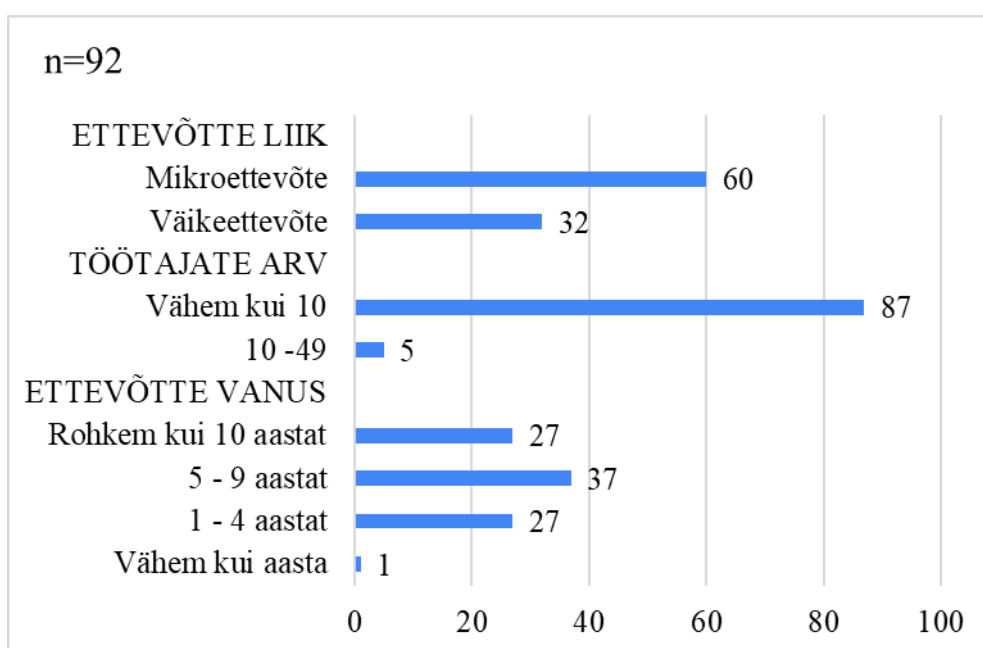
Järgnevalt küsis töö autor uuringus osalenud ettevõtete jaotust töötajate arvu, ettevõtte liigi ja ettevõtte vanuse järgi. Küsitluses osalenud ettevõtetest enamus on alla kümne töötajaga mikro- ja väikeettevõtted 95% (87 vastust) ning väikeettevõtted töötajate arvuga vahemikus 10 kuni 49 moodustavad 5% (5 vastust). Ettevõtte liigina on enam märgitud mikroettevõtte 65% (60 vastust) ning väikeettevõtteid on 35% (32 vastust). Vastused on näha joonisel 2.

Tulemused näitavad, et väikeettevõtete seas on ettevõtteid, kelle töötajate arv jääb alla kümne, kuid kelle näitajad ületavad mikroettevõtetele seatud tingimused raamatupidamise seaduse alusel. Vanuseliselt on valimis kõige enam esindatud viis kuni üheksa aastat tegutsenud ettevõtted 40% (37 vastust), võrdselt on esindatud ettevõtted vanusega üks kuni neli aastat 29% (27 vastust) ja rohkem kui kümme aastat 29% (27 vastust). Ühel juhul on märgitud ettevõtte vanuseks alla ühe aasta.

Uuringu läbiviimisel sooviti teada saada, kuidas on ettevõtetes raamatupidamine korraldatud. Tulemustest selgus, et suurel osal uuringus osalenud võtetest on raamatupidamise korraldamisega seotud tegevused ettevõtte juhi enda kanda 38% (35 vastust).

Sisseostetud teenusena raamatupidamisbüroo või eraettevõtjast teenusepakkuja poolne raamatupidamise korraldamine märgiti kokku 33% (30 vastust) juhul, suhteliselt võrdselt toodi välja ettevõtte töötajast raamatupidaja 15% (14) ja kombineeritud lahenduse kasutamine 14% (13 vastust) raamatupidamise korraldamisel.

Kombineeritud lahendust märgiti koostöös ettevõtte juhi ja raamatupidamisteenuse pakkujaga (7 vastust) ning ettevõtte juhi ja raamatupidaja vahel jagatud tööna (5 vastust). Ühel juhul on raamatupidamisega seotud toimingud ettevõtte juhi poolt määratud lisakohustusena ettevõtte töötajale, keda vajadusel aitab lisaks ka teenusepakkuja.

Joonis 2. Ettevõtete jaotus

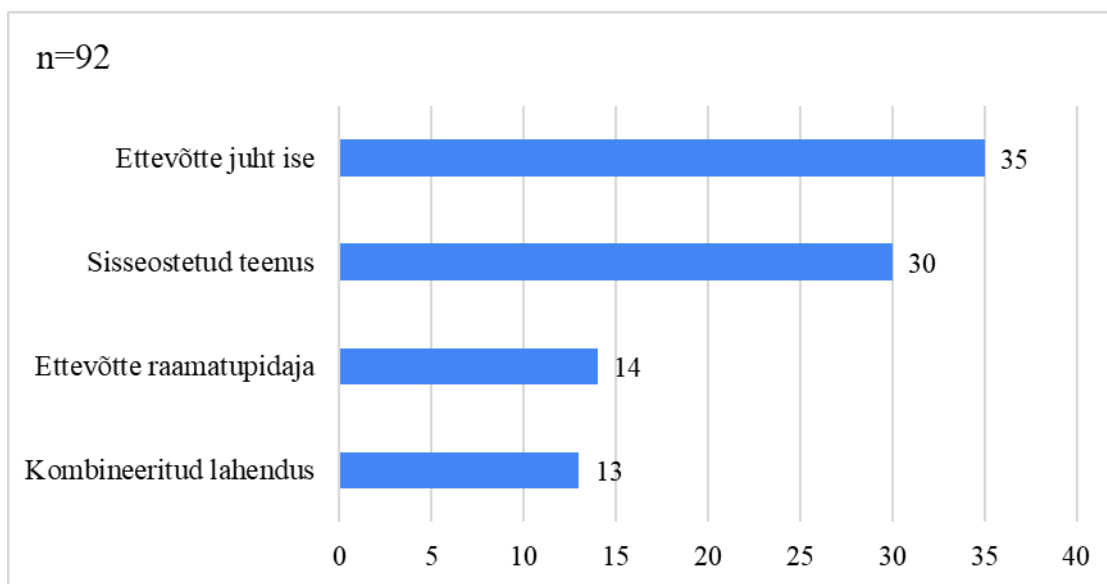
Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal, n= vastajate arv

Läbiviidud uuringu tulemuste põhjal võib järeldada, et Eesti mikro- ja väikeettevõtete raamatupidamisega seotud tegevused on suures osas ettevõtte juhi enda kanda, võrdses osas kasutatakse ettevõtte raamatupidamise korraldamisel raamatupidamisbürood ja eraettevõtjast teenusepakkujat.

Vähem kasutatakse kombineeritud lahendust koostöös ettevõtte juhi ja teenusepakkuja vahel.

Väga vähestel mikro- ja väikeettevõtetel on oma raamatupidaja.

Raamatupidamise korraldamise lahendused ettevõtetes on näha joonisel 3.

Joonis 3. Raamatupidamise korraldamise lahendused ettevõtetes

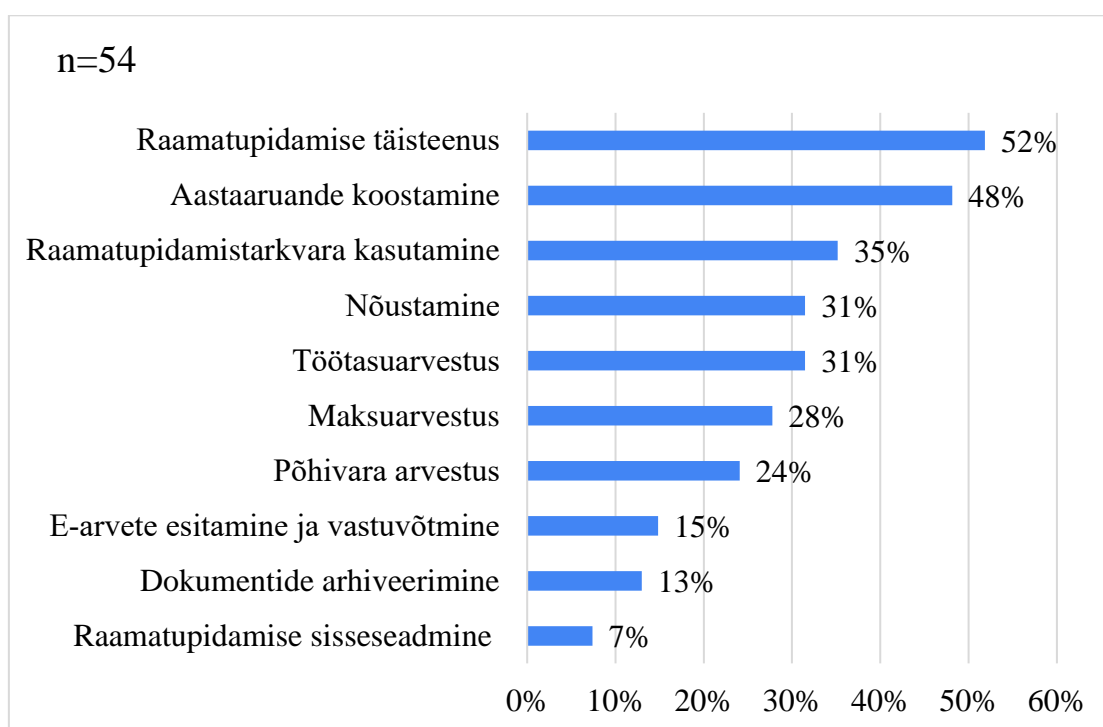
Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal, n= vastajate arv

Järgmises küsimuses paluti märkida ettevõtte peamine tegevusala. Ettevõtete tegevusaladest on kõige enam esindatud hulgi- ja jaekaubandus ning mootorsõidukite remont 15%, kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus 14% ning ehitus 13%. Uuringus osalenud ettevõtete kõige enam esindatud tegevusalad vastavad 2022 aasta Statistikaameti EMTAK 2008 tabelis (lisa 2) toodud Eesti majanduslikult aktiivsete ettevõtete enim esinevate tegevusaladega.

Uuringu läbiviimisel sooviti välja selgitada, kas ettevõtetes kasutatakse sisseostetud raamatupidamisteenuseid. Tulemustest selgus, et sisseostetud raamatupidamisteenuseid kasutab 59% (54 vastust) mikro- ja väikeettevõtetest. Raamatupidamisteenust kasutavate ettevõtete seas on enam vähem võrdselt nii raamatupidamise täisteenuse kasutajaid 52% (28 vastust) kui osaliselt sisseostetavate raamatupidamisteenuste kasutajaid 48% (26 vastust). Uuringus osalenud ettevõtetest 41% (38 vastust) on raamatupidamine korraldatud ettevõttesiseselt ja sisseostetud raamatupidamisteenuseid ei kasutata.

Ettevõtetes, kus sisseostetavaid raamatupidamisteenuseid ei kasutata on oma raamatupidaja 34% (13 vastust) ja 66% (25 vastust) ettevõtete juhtidest korraldavad raamatupidamist ettevõttes ilma eriala spetsialiste kaasamata.

Uuringus osalejatel sooviti teada saada, milliseid raamatupidamisteenuseid ettevõtetes enim sisse ostetakse. Küsimus oli valikvastustega, mille seast vastajad said teha mitu valikut. Joonisel 4 on näha, et kõige populaarsemad on raamatupidamise täisteenuse sisseostmine (52%) ja aastaaruande koostamise teenus (48%). Suhteliselt võrdselt on kasutajad välja toonud enamkasutatavate teenustena raamatupidamistarkvara kasutamise (35%), nõustamise (31%), töötasu arvestuse (31%), maksuarvestuse (28%) ja põhivara arvestuse (24%) teenused. Vähem on mainitud e-arvete esitamise ja vastuvõtmise (15%), dokumentide arhiveerimise (13%) ja raamatupidamise sisseseadmise teenuseid (7%).

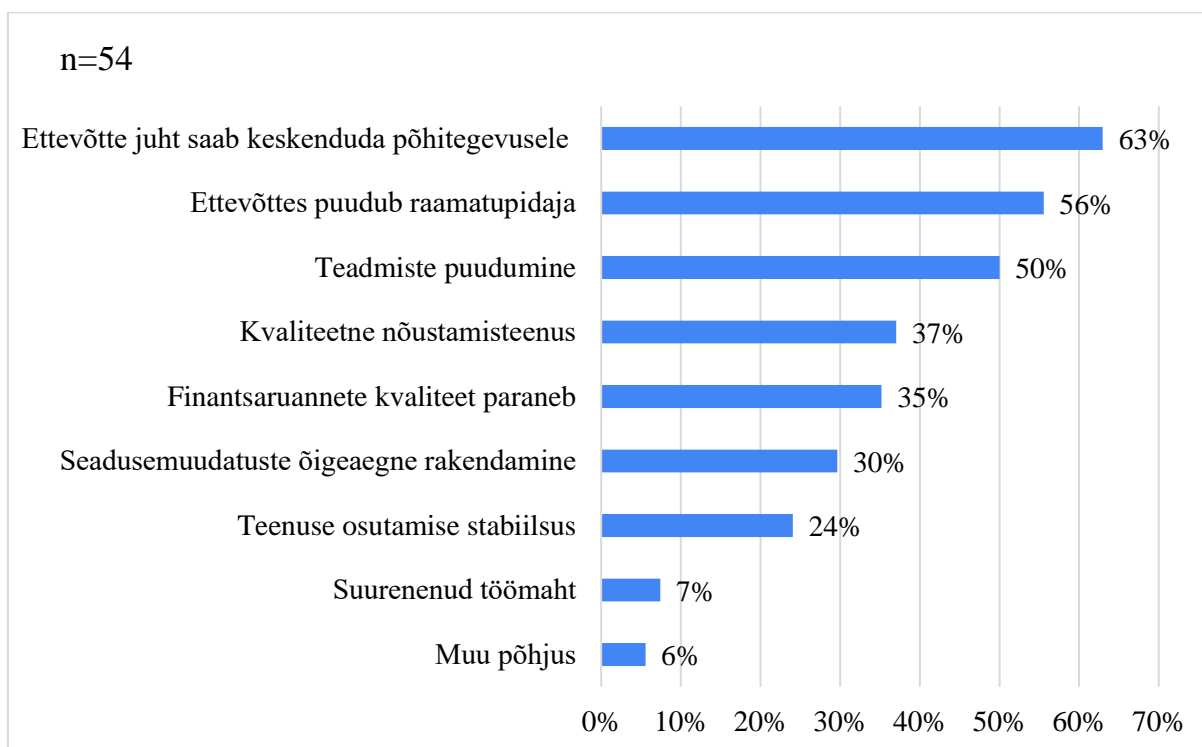
Joonis 4. Uuringus osalenud ettevõtete poolt enim sisseostetud teenused

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal, n= teenust kasutavate vastajate arv

Eraldi võib välja tuua, et ettevõtted, kes kasutavad teenuseid osaliselt ja ostavad sisse üksikuid raamatupidamisteenuseid, vajavad kõige enam raamatupidamise spetsialisti abi aastaaruande koostamisel 65% (17 mainimist). Suhteliselt võrdselt ostetakse üksiku raamatupidamisteenusena raamatupidamistarkvara kasutamise 46% (12 mainimist) ja nõustamise 42% (11) teenuseid. Lisaks ostetakse ettevõtted osalise raamatupidamisteenusena töötasu arvestust 35% (9 mainimist) ja maksuarvestust 27% (7). Vähem kasutatakse põhivara arvestust 19% (5), e- arvete esitamist ja

vastuvõtmist 12% (3) , dokumentide arhiveerimist 8% (2) ja raamatupidamise sisseadmist mainiti ühel juhul.

Selgitamaks välja peamised põhjused, miks on ettevõttes otsustatud raamatupidamisteenuseid sisse osta, paluti uuringus osalejatel märkida sobivad valikvastuste variandid. Vastuste jaotus on esitatud joonisel 5. Küsitluse tulemustest selgub, et kõige suurem osa vastajatest on otsustanud raamatupidamisega seonduvaid teenuseid sisse osta põhjusel, et võimaldada ettevõtte juhil keskenduda põhitegevusele (63%), kuna ettevõttel pole oma raamatupidajat (56%) ja juhil puuduvad raamatupidamisalased teadmised (50%). Oluliste põhjustena toodi välja veel ka kvaliteetne nõustamisteenus (37%), finantsaruannete kvaliteedi paranemine (35%), seadusemuudatuste õigeaegne rakendamine (30%) ja teenuse osutamise stabiilsus (24%). Vähem oli vastajaid, kes märkisid põhjusena suurenenud töömahtu (7%). Muu põhjusena toodi välja, et ettevõtte raamatupidamise maht on töökoha jaoks liiga väike ja tarkvarata on keeruline hakkama saada.

Joonis 5. Raamatupidamisteenuse sisseostmise põhjused

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal, n= teenust kasutavate vastajate arv

Järgmises küsimuses sooviti teada saada, milliseid raamatupidamisteenuseid ettevõtte vajab ja planeerib tulevikus sisse osta. Teenuse kasutajatest ligikaudu pooled vajavad ja soovivad tulevikus sisse osta raamatupidamise täisteenust (46%). Vajalikuks peetakse aastaaruande koostamise (37%), nõustamise (31%), raamatupidamistarkvara kasutamise (28%), maksuarvestuse (22%), töötasu arvestuse (17%), e-arvete esitamise ja vastuvõtmise (13%), põhivara arvestuse (11%) teenuseid. Vähem oli vastajaid, kes soovivad dokumentide arhiveerimise teenust (7%). Raamatupidamisteenuse kasutajatest 6% ei vaja lisaks teenuseid. Allolev tabel 2 kirjeldab raamatupidamisteenuste sisseostmise vajadusi tulevikus teenuse kasutajate ja mittekasutajate seas.

Tabel 2 . Raamatupidamisteenuse sisseostmise vajadused tulevikus teenuse kasutajate ning mittekasutajate seas

Teenus	Kasutab teenuseid	Kasutab- osakaal	Ei kasuta teenuseid	Ei kasuta- osakaal
Raamatupidamise täisteenus	25	46%	3	8%
Aastaaruande koostamine	20	37%	6	16%
Nõustamine	17	31%	10	26%
Raamatupidamistarkvara kasutamine	15	28%	16	42%
Maksuarvestus	12	22%	6	16%
Töötasu arvestus	9	17%	1	3%
E-arvete esitamine ja vastuvõtmine	7	13%	6	16%
Põhivara arvestus	6	11%	1	3%
Dokumentide arhiveerimine	4	7%	2	5%
Muu:	3	6%	10	26%

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

Ettevõtted, kes seni raamatupidamisteenuseid ei ole kasutanud, hindavad kõige vajalikuma teenusena raamatupidamistarkvara kasutamist (42%) ja nõustamist (26%), mida vajavad ja plaanivad tulevikus sisse osta. Võrdselt vajatakse aastaaruande koostamise (16%), maksuarvestuse (16%) ja e-arvete esitamise ja vastuvõtmise (16%) teenuseid. Lisateenuseid ei vaja ega plaani sisse osta 26% ettevõtetest, kes ka seni ei ole raamatupidamisteenuseid kasutanud. Raamatupidamise täisteenusele üleminekut on kaalunud 8% osalise raamatupidamisteenuse sisseostmise kasutajatest.

Uuringu tulemustest saab järeldada, et raamatupidamisteenuse kasutajatest ligikaudu pooled vajavad ja soovivad tulevikus sisse osta raamatupidamise täisteenust. Vajatakse aastaaruande

koostamise, nõustamise, raamatupidamistarkvara kasutamise ja maksuarvestuse teenuseid, kaalutakse ka teenuse osaliselt kasutamisel üleminekut raamatupidamise täisteenuse sisseostmisele tulevikus.

On võimalik välja tuua, et ettevõtted, kes sisseostetud raamatupidamisteenuseid ei ole kasutanud, vajavad ja plaanivad tulevikus raamatupidamisteenusena sisse osta raamatupidamistarkvara kasutamist, nõustamist, aastaaruande koostamist, maksuarvestust ning e-arvete esitamise ja vastuvõtmise teenuseid. Neljandik ettevõtetest, kes raamatupidamisteenuseid ei ole kasutanud, ei ei vaja ega soovi ka tulevikus raamatupidamisteenuseid sisse osta.

Järeldusena võib välja tuua et, üle poole antud uuringus osalenud Eesti mikro- ja väikeettevõtetest kasutab sisseostetud raamatupidamisteenuseid. Teenuseid kasutatakse eelkõige järgnevatel põhjustel: ettevõtte juht saab keskenduda põhitegevusele, ettevõttes pole oma raamatupidajat, raamatupidamisalaste teadmiste puudumine, nõustamine ja finantsaruannete kvaliteedi paranemine ja seadusemuudatuste õigeaegne rakendamine.

Teenuse kasutajate seas üle poole ettevõtteid osatavad sisse raamatupidamise täisteenust ning veidi alla poole ostavad raamatupidamisteenuseid sisse osaliselt. Siiski suur osa uuringus osalenud ettevõtetest sisseostetud raamatupidamisteenuseid ei kasuta. Kolmandikul ettevõtetest, kus raamatupidamisteenuseid ei kasutata, on oma raamatupidaja ja kaks kolmandikku sisseostetud teenuseid mittekasutavate ettevõtete juhtidest korraldavad raamatupidamist ettevõttes ilma eriala spetsialiste kaasamata.

Antud töö tulemused raamatupidamisteenuste kasutamise osas ühtivad alapeatükis 2.2. välja toodud Eesti infotehnoloogia ettevõtete seas Vaino (2020) poolt läbiviidud uuringu tulemustega, kus selgus, et üle poole mikro- ja väikeettevõtetest kasutavad sisseostetud raamatupidamisteenuseid, teenuse sisseostu peamiste põhjustena toodi välja kompetentse tööjõu puudumine, kulude ning aja kokkuvõid ja teenusepakkuja poolt garanteeritud töö kvaliteet. Levinumate teenuste osas mainiti aastaaruande koostamise, ettevõtte peamise raamatupidamise korraldamise ja maksuarvestuse teenuseid. (Vaino, 2020)

Järgnevalt uuriti raamatupidamistarkvara kasutamisega seotud küsimusi. Vastajatel paluti hinnata 5-palli süsteemis raamatupidamistarkvara vajalikkust ettevõtte raamatupidamises. Tulemustest selgus, et vastajad peavad raamatupidamistarkvara vajalikuks, tulemuste keskmine hinnang oli

väga kõrge ($m=4,66$). Vastused olid üksteisega sarnased, mida näitab ka väike standardhälve 0,65 (lisa 3).

Uuringu läbiviimisel sooviti välja selgitada, kas ettevõttes kasutatakse raamatupidamistarkvara. Vaadates kasutajate vastuseid selgub (lisa 3), et 91% uuringus osalenud ettevõtetest kasutab raamatupidamistarkvara (84 vastust) ja 9% ei kasutata (8 vastust).

Töö autor soovis teada, kui levinud on mikro- ja väikeettevõtete seas arvete ja teiste maksedokumentide digiteerimise võimaluse kasutamine. Tulemused näitavad, et rohkem kui pooled uuringus osalenud mikro- ja väikeettevõtetest 61% (56 vastust) kasutavad arvete ja teiste maksedokumentide digiteerimise võimalusi ja 39% ei kasuta (36 vastust). Võib järeldada, et ettevõtete maksedokumentide digiteerimise võimaluse kasutamine on ettevõtete seas hästi vastu võetud. Tulemuste seas torkab silma, et 67% raamatupidamistarkvara kasutavatest ettevõtetest kasutavad arvete ja teiste maksedokumentide digiteerimise võimalust.

Uuringu läbiviimisel sooviti ühe punktina välja selgitada, millist raamatupidamistarkvara ettevõttes kasutatakse. Vastamiseks oli vaja märkida etteantud valikuvariantide hulgast sobivad või täpsustada valikuvariandi „muu“ all enda vastust.

Ülekaalukalt kõige enam oli vastajate hulgas Merit Aktiva 60% (50 mainimist) ja Merit Palk 24% (20 mainimist) raamatupidamistarkvara kasutajaid. Järgmisena märgiti E-arveldaja 15% (13 mainimist), SmartAccounts (7 mainimist), SimplBooks (5 mainimist), Standard Books (3 mainimist) ja Directo (2 mainimist) tarkvara kasutamist. Veel mainiti ühel juhul raamatupidamistarkvara Eeva, NOOM, SAF, Rapid, Profit, Trigon, Briox ja Ezefs arvete süsteemi kasutamist. Vastusevariandi „muu“ all märgitud vastustes ei teadnud vastajad, millist tarkvara kasutatakse, kuna ostavad teenuse sisse. Ühes ettevõttes kasutatakse lisaks Merit Aktivale ka SimplBooks ja ühes lisaks Merit Aktivale ka NOOM tarkvara.

Küsimustikus küsiti, kas ettevõtte tegevusala oli raamatupidamistarkvara valikul oluline. Vaid 20% vastajatest märkis, et tarkvara valikul oli vaja arvestada ka ettevõtte tegevusalaga. Võib järeldada, et pakutavad raamatupidamistarkvarad on universaalsed ja sobivad enamustele ettevõtetele.

Uuringus osalenud ettevõtetes kasutatavad raamatupidamistarkvarad on välja toodud tabelis 3.

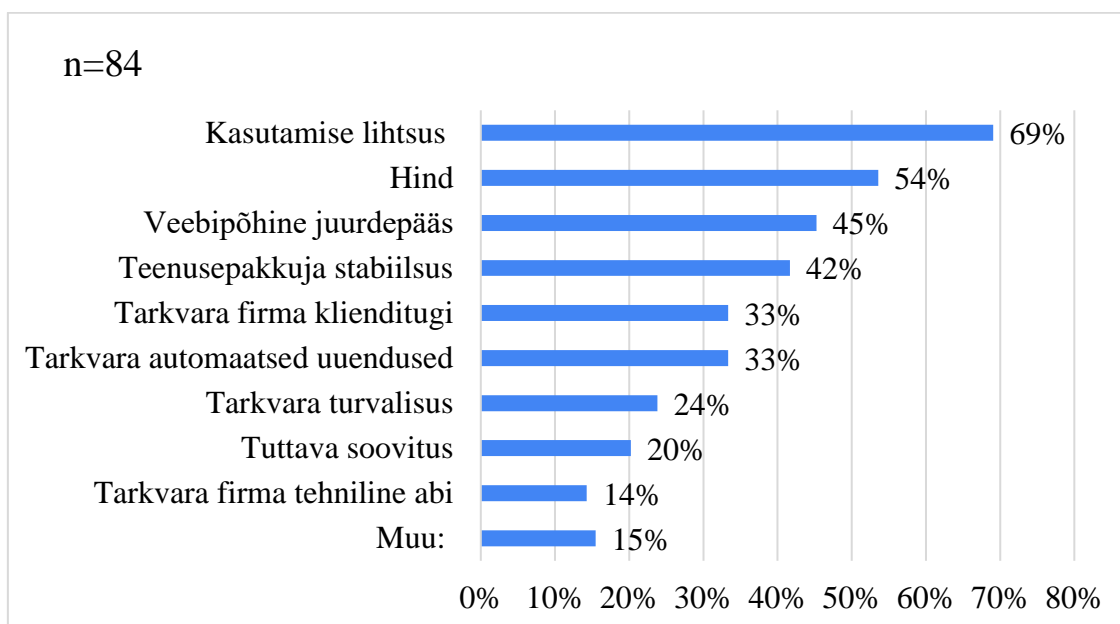
Tabel 3. Raamatupidamistarkvara valikud uuringus osalenud ettevõtete seas

Raamatupidamistarkvara	Vastuste arv	Osakaal kõigist vastajatest
Merit Aktiva	50	60%
Merit Palk	20	24%
E-arveldaja	13	15%
SmartAccounts	7	8%
SimplBooks	5	6%
Standard Books by excellent	3	4%
Directo	2	2%
Eeva	1	1%
NOOM	1	1%
SAF	1	1%
Rapid	1	1%
Profit	1	1%
Trigon	1	1%
Briox	1	1%
Ezefs arvete süsteem	1	1%
Muu:	2	2%

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

Järgmisena paluti uuringus osalejatel vastata, milliste kriteeriumite alusel raamatupidamistarkvara valikud tehti. Joonisel 6 on näha, mida kasutajad tarkvara valikul oluliseks peavad. Raamatupidamistarkvara kasutajatele on tarkvara valides kõige olulisemateks kriteeriumideks kasutamise lihtsus 69% ja tarkvara hind 54%. Suur osa vastajatest peab tähtsaks veebipõhist juurdepääsu 45% ja teenusepakkuja stabiilsust 42%. Valiku tegemisel on võrdselt olulised ka tarkvara automaatsed uuendused 33% ja tarkvara firma klienditugi 33%. Olulise valikukriteeriumina märgiti ka tarkvara turvalisus 24% ja tuttava soovitus 20%. Vähem on mainitud tarkvarafirma tehnilist abi 14%. Raamatupidamistarkvara valikukriteeriume puudutavates küsimustes tõid vastajad valiku „muu“ all välja veel, et kasutavad teenusepakkuja tarkvara (6 vastust), valiku tegemisel lähtuti ettevõtte raamatupidaja soovitusest (5 vastust), ühel

juhul tehti valik eelneva kogemuse põhjal ja ühel juhul ei teadnud vastaja, mille põhjal valik on tehtud.

Joonis 6. Raamatupidamistarkvara valikukriteeriumid

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal, n= tarkvara kasutavate vastajate arv

Uuringu ühe punktina küsiti, kas raamatupidamistarkvara asub ettevõtte serveris või kasutatakse pilvepõhist tarkvara. Küsimustikule vastanustest 76% kasutavad pilvepõhist raamatupidamistarkvara ja vähem märgiti ettevõtte serveris asuvat tarkvara 7%. Vastatajaid 17% valisid vastusevariandi „ei oska öelda“.

Järgnevalt paluti vastajatel hinnata 5-palli süsteemis rahulolu kasutatava raamatupidamistarkvaraga. Rahulolule antud vastuste keskmine hinnang oli kõrge (m=4,31) ja vastused olid üksteisega sarnased, seda näitab ka väike standardhälve 0,78 (lisa 3). Tulemused kajastavad rahulolu ettevõtetes kasutatava raamatupidamistarkvaraga.

Küsimustiku viimase küsimusena küsiti, kas ettevõttel on plaanis lähiajal raamatupidamistarkvara vahetada. 81% vastajatel ei ole plaanis lähiajal raamatupidamistarkvara vahetada, 17% ei oska öelda ja 2% vastajatel on soov kasutusel olev tarkvara välja vahetada. Tulemused kajastavad rahulolu ettevõtetes kasutatava raamatupidamistarkvaraga. Raamatupidamistarkvara vahetamise soovi on märkinud ettevõtted, kes kasutavad E- arveldajad.

Läbiviidud uuringu tulemuste põhjal saab järeldada, et enamus Eesti mikro- ja väikeettevõtteid (91%) kasutavad raamatupidamistarkvara. Kõige populaarsemad raamatupidamistarkvarad on uuringus osalenud ettevõtete seas Merit Aktiva (60%) ja Merit Palk (24%). Suur osa ettevõtetest kasutab E-arveldajat (15%). Vähem on mainitud raamatupidamistarkvara SmartAccounts, SimplBooks, Standard Books by excellent ja Directo. Teisi raamatupidamistarkvarasid mainiti vaid ühel korral.

Järeldusena on võimalik välja tuua, et raamatupidamistarkvara valimisel ei ole ettevõtte tegevusala enamasti oluliseks faktoriks, ainult viiendik ettevõtetest on märkinud tarkvara valikul ettevõtte tegevusala oluliseks.

Raamatupidamistarkvara valikukriteeriumidest on kõige enam välja toodud kasutuslihtsus, hind, veebipõhine juurdepääs ja teenusepakkuja stabiilsus. Oluliseks peetakse raamatupidamistarkvara valikul ka tarkvara firma kliendituge, tarkvara automaatseid uuendusi ja tarkvara turvalisust. Suur osa ettevõtetest 76% on kasutusele võtnud pilvepõhise raamatupidamistarkvara, rahulolu raamatupidamistarkvaraga on kõrge ja enamus ettevõtetest 81% ei plaani raamatupidamistarkvara vahetada.

Raamatupidamistarkvara kasutamist kajastavad tulemused ühtivad peatükis ka 2.2. kirjeldatud varasemate uuringutega. Vaino (2020) poolt info- ja tehnoloogia ettevõtetes läbiviidud uuringu tulemustest selgus, et veebipõhist raamatupidamistarkvara kasutab 70% ettevõtetest. Antud töös oli uuringus osalenud ettevõtete seas veebipõhise tarkvara kasutamine veidi kõrgem (76%). (Davidjants, 2016) poolt läbiviidud uuringus kasutasid pilvepõhist raamatupidamistarkvara 55% ettevõtetest. Seega võib järeldada, et viimastel aastatel on järjest rohkem ettevõtteid võtnud kasutusele pilvepõhise raamatupidamistarkvara.

Merit Aktiva oli ülekaalukalt kõige populaarsem raamatupidamistarkvara nii (Davidjants, 2016) uuringus, antud töös kui ka Vaino (2020) poolt läbiviidud läbiviidud uuringus. Kasutuselt teisena on märgitud Merit Palk raamatupidamistarkvara. Antud töös on populaarne ka E-arveldaja, mis on sobilik just mikro- ja väikeettevõtetele. Raamatupidamistarkvara valikukriteeriumina toodi Vaino (2020) uuringus välja veel ka ühildumisele teiste tarkvaradega.

Uuringu küsitlusele vastajate väike arv ei anna võimalust teha statistiliselt olulisi järeldusi, kuid annab siiski antud valimi kohta ülevaate mikro- ja väikeettevõtete raamatupidamise korraldamisest, sisseostetavate raamatupidamisteenuste ja -tarkvara kasutamisest.

KOKKUVÕTE

Bakalaureusetöö eesmärk oli välja selgitada kasutusel olevad raamatupidamise korraldamise lahendused, sisseostetavate raamatupidamisteenuste kasutamise vajadused ning raamatupidamistarkvara valikukriteeriumid ja eelistused Eesti mikro- ja väikeettevõtetes.

Bakalaureusetöö eesmärgi saavutamiseks on püstiti järgmised uurimisülesanded:

- 1) Anda ülevaade raamatupidamise korraldamise lahendustest mikro- ja väikeettevõtetes.
- 2) Tuua välja raamatupidamisteenuste kasutamise põhjused ja vajadused.
- 3) Selgitada välja raamatupidamistarkvara valikukriteeriumid.
- 4) Koostada uurimiseks küsimustik ja viia läbi küsitlus.
- 5) Töödelda ja analüüsida uuringu andmeid ja võrrelda neid varasemate uuringutega.
- 6) Hinnata analüüsitud tulemusi ja teha järeldusi.

Bakalaureusetöö eesmärgi saavutamiseks viis töö autor läbi kvantitatiivse uuringu. Veebipõhine küsitlus on suunatud Eesti mikro- ja väikeettevõtete omanikele, juhtidele või ettevõtte raamatupidamise eest vastutavatele spetsialistidele.

Võttes arvesse töö eesmärki püstitati järgnevad uurimisküsimused:

- 1) Kas ettevõtete raamatupidamisega tegeleb omanik või juht ise, palgatud spetsialist, kasutatakse sisseostetud teenust või kombinatsiooni neist?
- 2) Milliseid raamatupidamisteenuseid ettevõtetes sisse ostetakse ja milliseid raamatupidamisteenuseid vajatakse tulevikus?
- 3) Milliste kriteeriumide alusel raamatupidamistarkvara valitakse ja millist raamatupidamistarkvara ettevõtetes kasutatakse?
- 4) Kui levinud on mikro- ja väikeettevõtetes arvete ja teiste maksedokumentide digiteerimise võimaluse kasutamine?

Bakalaureusetöö esimeses peatükis anti ülevaade mikro- ja väikeettevõtete olemusest ning majandusaasta aruande nõuetest, käsitleti raamatupidamisteenuse sisseostmise kasutamise põhjusi

ja mõju ettevõtte tulemuslikkusele ning kirjeldati raamatupidamistarkvara kasutamise eeliseid ja riske. Toodi välja erinevates riikides raamatupidamisteenuse sisseostmise teemat käsitletud uuringute tulemused.

Teises peatükis kirjeldati uuringu metoodikat ja valimit ning toodi välja läbiviidud uuringu tulemused, analüüs ja järeldused. Kirjeldati raamatupidamise korraldamise lahendusi Eesti mikro- ja väikeettevõtetes, raamatupidamisteenuste kasutamise ja teenuse sisseostmise vajadusi, toodi välja olulised kriteeriumid raamatupidamistarkvara valimisel ning võrreldi tulemusi varasemate sarnaste uuringutega.

Bakalaureusetöö tulemusena selgus, et Eesti mikro- ja väikeettevõtetes on ettevõtte raamatupidamisega seotud tegevused 38% ettevõtetes omanik-juhi enda kanda, sisseostetud teenusena korraldatakse raamatupidamist 30% ettevõtetes kasutades suhteliselt võrdses osas kas raamatupidamisbüroo või eraettevõtjast raamatupidaja teenuseid. Vähem kasutatakse kombineeritud lahendust koostöös ettevõtte juhi ja teenusepakkuja vahel ning vaid 15% ettevõtetel on oma raamatupidaja.

Tööst selgus, et 59% antud uuringus osalenud Eesti mikro- ja väikeettevõtetest kasutab sisseostetud raamatupidamisteenuseid, teenuse kasutajatest omakorda ligikaudu pooled ettevõtted kasutavad raamatupidamise täisteenust ning pooled ettevõtted ostavad raamatupidamisteenuseid sisse osaliselt. Teenuseid kasutatakse eelkõige järgnevatel põhjustel: ettevõtte juht saab keskenduda põhitegevusele, ettevõttes pole oma raamatupidajat, raamatupidamisalased teadmised puuduvad, nõustamine ja finantsaruannete kvaliteedi paranemine ja seadusemuudatuste õigeaegne rakendamine. Lisaks selgus, et enim vajatakse aastaaruande koostamise, nõustamise ja raamatupidamistarkvara kasutamise teenuseid. Osalise raamatupidamisteenuse kasutajatest 46% soovivad tulevikus osta sisse raamatupidamise täisteenust. Uuringus osalenud ettevõtetest 41% ei kasuta sisseostetud raamatupidamisteenuseid ja 26% ei planeeri teenusekasutamist ka tulevikus.

Läbiviidud uuringust tuli esile, et raamatupidamistarkvara kasutamine ettevõtetes on väga oluline ja vajalik, üle 91% ettevõtetes kasutatakse raamatupidamistarkvara. Olulisteks valikukriteeriumideks on tarkvara kasutuslihtsus, hind, veebipõhine juurdepääs ja teenusepakkuja stabiilsus. Tähtis roll tarkvara valikul on ka tarkvara firma klienditugi, tarkvara automaatsed uuendused ja tarkvara turvalisus.

Uuringus osalenud ettevõtetest 76% on kasutusele võtnud pilvepõhise raamatupidamistarkvara, mis on kasutajatele mugav tagades ligipääsu internetiühendusega seadmetes igal ajal ja igas kohas.

Ülekaalukalt kõige enam kasutatavad raamatupidamistarkvarad on Merit Aktiva, mida kasutavad 60% ettevõtetest ja Merit Palk, mida kasutavad 24% ettevõtetest. Paljud ettevõtted kasutavad ka e-äriregistri portaalis asuvat veebipõhist tarkvara E-arveldaja, mis võimaldab mikro- ja väikeettevõtetel saata tasuta e-arveid riigiasutustele. Läbiviidud uuringust tuli esile, et ettevõtete rahulolu kasutatava raamatupidamistarkvaraga on kõrge ja enamus ettevõtetest ei plaani raamatupidamistarkvara vahetada. Antud uuringu tulemused ühtivad ka varasemate uuringutega. Tööst selgus, et 61% uuringus osalenud mikro- ja väikeettevõtetest kasutavad arvete ja teiste maksedokumentide digiteerimise võimalusi.

Küsitluse 92 vastuse põhjal ei saa tulemusi üldistada kogu valimile, kuid autori hinnangul annab see siiski ülevaate antud valimi mikro- ja väikeettevõtete raamatupidamise korraldamisest ning sisseostetavate raamatupidamisteenuste ja -tarkvara kasutamisest.

Võttes arvesse uuringu tulemusi, toob töö autor enda poolsed ettepanekud:

- 1) Kaasata ettevõtte raamatupidamise ja aruandluse korraldamiseks eriala spetsialistid, et juht saaks keskenduda põhitegevusele, vajalike teadmiste puudumine ja nõustamise vajadus on enamlevinud põhjused raamatupidamisteenuste sisseostmisel.
- 2) Kaaluda pilvepõhise raamatupidamistarkvara kasutuselevõtmist arvestades kõrge rahuloluga kasutajate hulgas.

Autori arvates võiks sarnase uuringu korraldada viie aasta pärast, et teada saada, kas mikro- ja väikeettevõtete seas on raamatupidamisteenuste ja -tarkvara kasutamise osas toimunud muutused.

Töö autor leiab, et antud töö tulemused võiksid olla on kasulikud mikro- või väikeettevõtete omanik- juhtidele ja raamatupidamisteenuseid pakkuvatele ettevõtetele.

SUMMARY

ACCOUNTING IN ESTONIAN MICRO- AND SMALL ENTERPRISES

Aune Puusta

The aim of this thesis was to identify the accounting solutions that were used, the need for outsourced accounting services, and the selection criteria and preferences for accounting software in Estonian micro- and small enterprises.

In order to achieve the aim of the thesis, the author set the following research tasks:

- 1) Provide an overview of accounting solutions in micro- and small enterprises;
- 2) Determine the reasons and needs for using accounting services;
- 3) Identify the selection criteria for accounting software;
- 4) Prepare a questionnaire and conduct a survey;
- 5) Process and analyse survey data, and compare it to previous studies;
- 6) Evaluate the analysed results and draw conclusions.

In order to achieve the aim of the thesis, the author conducted a quantitative study. The online survey was aimed at owners, managers and accounting specialists of Estonian micro- and small enterprises.

Taking into account the aim of the thesis, the author established the following research questions:

- 1) Is the accounting of the company done by its owner, manager or a hired specialist, or does the company outsource the service or use a combination thereof?
- 2) Which accounting services do companies outsource and which will be needed in the future?
- 3) By which criteria is accounting software selected and which accounting software do companies use?
- 4) How common is the digitisation of invoices and other payment documents in micro- and small enterprises?

The first chapter of the thesis provided an overview of the nature of micro- and small enterprises and the requirements for annual reports, addressed the reasons for outsourcing accounting services and its effect on company performance, and described the benefits and risks of using accounting software. It also pointed out the results of studies in various countries on outsourcing accounting services.

The second chapter presented the methodology and a sample of the survey, as well as its results, analysis and conclusions. The author described accounting solutions in Estonian micro- and small enterprises and the need for using and outsourcing accounting services, highlighted important criteria for the selection of accounting software, and compared the results to previous studies.

The results revealed that accounting is done by the owner or manager in 38% of Estonian micro- and small enterprises, while 30% outsource accounting services, using either an accounting firm or a self-employed accountant. A combination where the company manager and a service provider collaborate is used less often, and only 15% have their own accountant.

The survey found that accounting services are outsourced by 59% of the Estonian micro- and small enterprises that participated in the survey, with around half of these companies using a full accounting service and the other half outsourcing some accounting services. Services are primarily used for the following reasons: the company manager can focus on the core business, the company does not have its own accountant, lack of accounting knowledge, consultancy, the improvement of financial reports and timely implementation of changes in legislation. In addition, it turned out that the most needed services are the preparation of annual reports, consultancy and the use of accounting software. 46% of those who use some accounting services want to fully outsource accounting in the future. 41% of the companies who participated in the survey do not outsource accounting services and 26% do not plan to do so in the future either.

The survey revealed that using accounting software is essential in companies – over 91% of companies use it. Important selection criteria are ease of use, price, online access and the reliability of the service provider. The customer support of the software company, automatic updates and software security also play an important role.

76% of the companies who participated in the survey have implemented cloud-based accounting software, which is convenient for users, as it is accessible through internet-connected devices at any time and anywhere. By far the most used accounting software is Merit Aktiva, which is used by 60% of companies, followed by Merit Palk, used by 24%. Many companies also use the online software e-Financials in the e-Business Register portal, which allows micro- and small enterprises to send invoices to government institutions free of charge. The survey showed that companies are

very satisfied with the accounting software they use and most of them do not plan to replace it. The results of this survey also coincide with previous studies. The thesis showed that 61% of the micro- and small enterprises who participated in the survey digitised invoices and other payment documents.

The 92 responses to the survey did not allow the author to generalise the results to the entire sample, but according to the author they provide an overview of the organisation of accounting and the use of outsourced accounting services and software in micro- and small enterprises included in this sample.

Taking into account the results of the survey, the author suggests:

- 1) involving specialists in the organisation of company accounting and reporting, so that the manager can focus on the core business. The lack of necessary knowledge and the need for consultancy are the most common reasons for outsourcing accounting services; and
- 2) considering the implementation of cloud-based accounting software due to high satisfaction among their users.

According to the author, a similar survey should be carried out in five years to see whether there have been any changes in the use of accounting services and software among micro- and small enterprises.

The author of the thesis believes that the results are useful for the owners and managers of micro- and small enterprises, as well as for companies providing accounting services.

KASUTATUD ALLIKATE LOETELU

- 5 punkti, mida peab mikro- ja väikeettevõtja teadma raamatupidamisest. (2021). Kasutatud 5.märts 2023 <https://www.simplbooks.ee/2021/04/5-punkti-mida-peab-mikro-ja-vaikeettevotja-teadma-raamatupidamisest/>
- Ali, M., Khan, S. U., & Vasilakos, A. V. (2015). Security in cloud computing: Opportunities and challenges. *Information Sciences*, 305, 357–383. <https://doi.org/10.1016/j.ins.2015.01.025>
- Azzari, V., Mainardes, E. W., Beiruth, A. X., & da Costa, F. M. (2021). The dimensions of accounting service quality. *SN Business & Economics*, 1(8), 105. <https://doi.org/10.1007/s43546-021-00107-z>
- Bagieńska, A. (2016). The Demand for Professional Knowledge as a Key Factor of the Development of Outsourcing of Financial and Accounting Services in Poland. *Business, Management and Education*, 14(1), 19–33. <https://doi.org/10.3846/bme.2016.313>
- Berrone, P., Gertel, H., Giuliadori, R., Bernard, L., & Meiners, E. (2014). Determinants of Performance in Microenterprises: Preliminary Evidence from Argentina. *Journal of Small Business Management*, 52(3), 477–500. <https://doi.org/10.1111/jsbm.12045>
- Blackburn, R., Carey, P., & Tanewski, G. (2018). Business advice by accountants to SMEs: Relationships and trust. *Qualitative Research in Accounting & Management*, 15(3), 358–384. <https://doi.org/10.1108/QRAM-04-2017-0022>
- Brandas, C., Megan, O., & Didraga, O. (2015). Global Perspectives on Accounting Information Systems: Mobile and Cloud Approach. *Procedia Economics and Finance*, 20, 88–93. [https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(15\)00051-9](https://doi.org/10.1016/S2212-5671(15)00051-9)
- Burko, K. (2022). Advantages and Risks of Accounting Outsourcing. *Three Seas Economic Journal*, 3(2), 44–51. <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2022-2-6>
- Davidjants, D. (2016). Ülevaade Eesti mikro- ja väikeettevõtetes kasutatavast tarkvarast [Bakalaureusetöö, Tallinna Tehnikaülikool]. TalTech Raamatukogu Digikogu. <https://digikogu.taltech.ee/et/Item/a2b2ca5e-1cce-4ab4-81ed-5abf3dbb36a4>

- Eesti Statistikaamet (2022). ER025: statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted tegevusala (EMTAK 2008) ja töötajate arvu järgi. Kasutatud 10. aprill 2023
https://andmed.stat.ee/et/stat/majandus__majandusuksused__ettevetjad/ER025
- Eesti Statistikaamet. (2022). ER22: statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted töötajate arvu järgi. Kasutatud 10. aprill 2023
https://andmed.stat.ee/et/stat/majandus__majandusuksused__ettevetjad/ER22
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL, teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ, ELT L 182. Kasutatud 5. märts 2023 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013L0034>
- Faituša, I., Subačienė, R., & Mačerinskienė, A. (2020). Challenges of outsourcing accounting in Latvia and Lithuania. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, 7(4), 2883–2896.
[https://doi.org/10.9770/jesi.2020.7.4\(20\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2020.7.4(20))
- Gao, L., & Brink, A. G. (2019). A Content Analysis of the Privacy Policies of Cloud Computing Services. *Journal of Information Systems*, 33(3), 93–115. <https://doi.org/10.2308/isyss-52188>
- Gherhes, C., Williams, N., Vorley, T., & Vasconcelos, A. C. (2016). Distinguishing micro-businesses from SMEs: A systematic review of growth constraints. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 23(4), 939–963. <https://doi.org/10.1108/JSBED-05-2016-0075>
- Höglund, H., & Sundvik, D. (2016). Financial reporting quality and outsourcing of accounting tasks: Evidence from small private firms. *Advances in Accounting*, 35, 125–134.
<https://doi.org/10.1016/j.adiac.2016.03.001>
- Hood, D. (2023). The 20 biggest problems for firms in 2023. *Accounting Today*. Kasutatud 26. märts 2023 <https://www.accountingtoday.com/list/the-20-biggest-problems-for-accounting-firms-in-2023>
- Juntunen, J., Lepistö, S., & Juntunen, M. (2022). Latent classes of accounting outsourcing firms. *Journal of Global Operations and Strategic Sourcing*, 15(1), 115–141.
<https://doi.org/10.1108/JGOSS-02-2021-0019>
- Leitner-Hanetseder, S., Lehner, O. M., Eisl, C., & Forstenlechner, C. (2021). A profession in transition: Actors, tasks and roles in AI-based accounting. *Journal of Applied Accounting Research*, 22(3), 539–556. <https://doi.org/10.1108/JAAR-10-2020-0201>

- Lieberman-Yaconi, L., Hooper, T., & Hutchings, K. (2010). Toward a Model of Understanding Strategic Decision-Making in Micro-Firms: Exploring the Australian Information Technology Sector: JOURNAL OF SMALL BUSINESS MANAGEMENT. *Journal of Small Business Management*, 48(1), 70–95. <https://doi.org/10.1111/j.1540-627X.2009.00287.x>
- Ma, D., Fisher, R., & Nesbit, T. (2021). Cloud-based client accounting and small and medium accounting practices: Adoption and impact. *International Journal of Accounting Information Systems*, 41, 100513. <https://doi.org/10.1016/j.accinf.2021.100513>
- Martens, B., & Teuteberg, F. (2012). Decision-making in cloud computing environments: A cost and risk based approach. *Information Systems Frontiers*, 14(4), 871–893. <https://doi.org/10.1007/s10796-011-9317-x>
- Mauricette, J., Wells, P., & Haar, J. (2022). User perceptions of cloud-based small business accounting software. *Pacific Accounting Review*, 34(4), 595–613. <https://doi.org/10.1108/PAR-05-2021-0065>
- Moudud-Ul-Huq, S., Asaduzzaman, Md., & Biswas, T. (2020). Role of cloud computing in global accounting information systems. *The Bottom Line*, 33(3), 231–250. <https://doi.org/10.1108/BL-01-2020-0010>
- Najera Ruiz, T., & Collazzo, P. (2021). Determinants of the use of accounting systems in microenterprises: Evidence from Chile. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 11(4), 632–650. <https://doi.org/10.1108/JAEE-07-2020-0173>
- Pramuka, B. A., & Pinasti, M. (2020). Does Cloud-Based Accounting Information System Harmonise the Small Businesses Needs? *Journal of Information and Organizational Sciences*, 44(1), Article 1. <https://doi.org/10.31341/jios.44.1.6>
- Puspitawati, L. (2021). Strategic Information Moderated By Effectiveness Management Accounting Information Systems: Business Strategy Approach. *Jurnal Akuntansi*, 25(1), 101. <https://doi.org/10.24912/ja.v25i1.727>
- Raamatupidamise seadus. RT I, 2005, 61, 478.
- Raamatupidamise seadus. RT I, 2009, 54, 363.
- Raamatupidamise seadus. RT I, 25.12.2012, 8.
- Raamatupidamise seadus. RT I, 30.12.2015, 4.
- Raamatupidamise seadus. RT I, 15.03.2019, 3.
- RIK (2021). E-arveldaja. Registrite- ja Infosüsteemide Keskus. Kasutatud 12. aprill 2023 <https://abiinfo.rik.ee/earveldaja>

RIK (2023). EMTAK 2008 tegevusalad. Registrate- ja Infosüsteemide Keskus. Kasutatud 12. aprill 2023 <https://www.rik.ee/et/e-ariregister/emtak-tegevusalad>

Slack, B. (2023). Making The Most Of Your Relationship With Your Accountant. *Forbes Business Council*. Kasutatud 26. märts 2023
<https://www.forbes.com/sites/forbesbusinesscouncil/2023/02/10/making-the-most-of-your-relationship-with-your-accountant/?sh=2a78bd44ee9c>

Vaino, M. (2020). Raamatupidamise korraldamine Eestis infotehnoloogia ettevõtetes [Bakalaureusetöö, Tallinna Tehnikaülikool]. TalTech Raamatukogu Digikogu.
<https://digikogu.taltech.ee/et/Item/caf1ce09-9447-4a4e-9ab7-7f502e49709e>

Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Tartu Ülikool.

LISAD

Lisa 1. Uuringu küsitlus

Lugupeetud vastaja,

Olen Tallinna Tehnikaülikooli tudeng Aune Puusta ja kutsun Teid osalema küsitluses.

Küsitluse abil soovitakse välja selgitada mikro- ja väikeettevõtete eelistusi raamatupidamise korraldamise ja raamatupidamistarkvara kasutamise kohta.

Olen väga tänulik, kui leiate 5-7 minutit aega, et küsimustele vastata!

Uurimus viiakse läbi ajavahemikul 25.märts kuni 21.aprill 2023.

Küsimustik on anonüümne ja kõiki vastuseid kasutatakse lõputöös ainult üldistatud kujul.

Täiendavate küsimuste puhul võtke minuga ühendust e-posti teel – aune.puusta@gmail.com

Tänan Teid kulutatud aja eest!

*kohustuslik vastus on märgitud tärniga

1. Teie seotus ettevõttega on:*

- Ettevõtte juht/Juhatuse liige
- Ettevõtte raamatupidaja
- Raamatupidamisteenust pakkuva ettevõtte esindaja
- Muu: (palun täpsustage)

2. Teie vanus on:

- Kuni 30 aastat
- 31-40 aastat
- 41-50 aastat
- 51+ aastat

3. Uuritavas ettevõttes on töötajaid:*

- 0- 9
- 10–49
- 50 ja rohkem

4. Uuritav ettevõtte on:*

- Mikroettevõtte
- Väikeettevõtte
- Keskmise suurusega ettevõtte (suunatakse küsimustiku lõppu)
- Suurettevõtte (suunatakse küsimustiku lõppu)

5. Uuritava ettevõtte vanus on:

- Vähem kui aasta
- 1-4 aastat
- 5-9 aastat
- Rohkem kui 10 aastat

6. Uuritava ettevõtte peamine tegevusala: (palun märkige)

7. Raamatupidamist korraldab uuritavas ettevõttes*: (Palun valige üks või mitu)

- Ettevõtte juht/juhatus liige ise
- Ettevõtte töötajast raamatupidaja
- Raamatupidamisbüroo
- Eraettevõtjast teenusepakkuja
- Muu: (palun täpsustage)

8. Kas uuritavas ettevõttes kasutatakse arvete ja teiste maksedokumentide digiteerimise võimalust?

- Jah
- Ei

9. Kas uuritavas ettevõttes kasutatakse raamatupidamisteenuseid?

- Jah

- Ei (suunatakse küsimuse nr 12 juurde)

10. Milliseid raamatupidamisega seonduvaid teenuseid uuritav ettevõtte sisse ostab? (Palun valige üks või mitu)

- Raamatupidamise täisteenus
- Raamatupidamistarkvara kasutamine
- Aastaruande koostamine
- Maksuarvestus
- Nõustamine
- Töötasu arvestus
- Põhivara arvestus
- E-arvete esitamine ja vastuvõtmine
- Dokumentide arhiveerimine
- Raamatupidamise sisseseadmine
- Muu: (palun täpsustage)

11. Miks otsustasite raamatupidamisteenuse sisseostu kasuks? (Palun valige üks või mitu)

- Ettevõtte juht saab keskenduda põhitegevusele
- Ettevõttes puudub raamatupidaja
- Finantsaruannete kvaliteet paraneb
- Seadusemuudatuste õigeaegne rakendamine
- Kvaliteetne nõustamisteenus
- Teenuse osutamise stabiilsus
- Suurenenud töömaht
- Teadmiste puudumine, ei saanud ise enam hakkama
- Muu: (palun täpsustage)

12. Milliseid raamatupidamisega seonduvaid teenuseid uuritav ettevõtte vajab ja soovib/planeerib sisse osta?* (Palun valige üks või mitu)

- Raamatupidamise täisteenus
- Raamatupidamistarkvara kasutamine

- Aastaruande koostamine
- Maksuarvestus
- Nõustamine
- Töötasu arvestus
- Põhivara arvestus
- E-arvete esitamine ja vastuvõtmine
- Dokumentide arhiveerimine
- Muu: (palun täpsustage)

13. Palun hinnake, kui oluliseks peate raamatupidamistarkvara vajalikkust ettevõtte raamatupidamisele?

Ei pea üldse oluliseks 1 2 3 4 5 Pean väga oluliseks

14. Kas uuritavas ettevõttes kasutatakse raamatupidamistarkvara?*

- Jah
- Ei (suunatakse küsimustiku lõppu)

15. Uuritavas ettevõttes kasutatav raamatupidamistarkvara on? (Palun valige üks või mitu)

- Directo
- E-arveldaja
- Eeva
- Joosep
- Merit Aktiva
- Merit Palk
- NOOM
- SAF
- SimplBooks
- SmartAccounts
- Standard Books by excellent
- Taavi
- Verp

- Muu: (palun täpsustage)

16. Kas raamatupidamistarkvara valikul oli oluline ka ettevõtte tegevusvaldkond?

- Jah
- Ei

17. Milliste kriteeriumide alusel raamatupidamistarkvara valiti? (Palun valige üks või mitu)

- Hind
- Kasutamise lihtsus
- Tarkvara turvalisus
- Tarkvara automaatsed uuendused
- Teenusepakkuja stabiilsus
- Tarkvara firma klienditugi
- Tarkvara firma tehniline abi
- Veebipõhine juurdepääs
- Tuttava soovitus
- Muu: (palun täpsustage)

18. Kas raamatupidamistarkvara asub ettevõtte serveris või kasutatakse pilvepõhist tarkvara?

- Ettevõtte serveris
- Pilvepõhine tarkvara
- Ei oska öelda

19. Palun hinnake kasutatava raamatupidamistarkvaraga rahulolu:

Ei ole üldse rahul 1 2 3 4 5 Olen väga rahul

20. Kas ettevõttel on plaanis lähiajal raamatupidamistarkvara vahetada?

- Jah
- Ei
- Ei oska öelda

Lisa 2. Eesti majanduslikult aktiivsed ettevõtted tegevusala (EMTAK 2008) ja töötajate arvu järgi aastal 2022

Tegevusala	Töötajate arv				
	250 ja enam	50-249	10-49	vähem kui 10	osakaal
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	0	19	277	10 645	7%
Mäetööstus	1	7	38	115	0%
Töötlev tööstus	57	427	1 295	8 171	7%
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	3	10	37	540	0%
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	3	13	57	245	0%
Ehitus	8	60	954	15 028	11%
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	40	180	1 102	21 827	16%
Veondus ja laondus	14	84	520	7 887	6%
Majutus ja toitlustus	6	49	518	3 822	3%
Info ja side	19	85	290	11 728	8%
Finants- ja kindlustustegevus	9	21	80	4 586	3%
Kinnisvaraalane tegevus	0	10	120	9 704	7%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	1	48	438	20 942	14%
Haldus- ja abitegevused	18	77	358	7 073	5%
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	0	1	1	0%
Haridus	0	5	57	2 559	2%
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	13	33	296	2 091	2%
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	1	7	63	4 981	3%
Muud teenindavad tegevused	0	1	71	8 838	6%
Põhitegevusala märkimata	0	0	0	0	0%
Kokku	193	1 136	6 572	140 783	100%

Allikas: Eesti Statistikaamet 2023, tabel ER025; autori täiendatud

Lisa 3. Uuringu küsitluse vastused

1. Teie seotus ettevõttega on	Vastanute arv	Vastanute osatähtsus vastanute koguarvust
Ettevõtte juht/Juhatuseliige	74	80%
Ettevõtte raamatupidaja	10	11%
Raamatupidamisteenust pakkuva ettevõtte esindaja	8	9%

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

2. Teie vanus on	Vastanute arv	Vastanute osatähtsus vastanute koguarvust
kuni 30 aastat	4	4%
31 - 40 aastat	30	33%
41 - 50 aastat	17	18%
51 + aastat	41	45%

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

3. Ettevõttes on töötajaid	Vastanute arv	Vastanute osatähtsus vastanute koguarvust
Vähem kui 10	87	95%
10 - 49	5	5%

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

4. Ettevõtte liik on	Vastanute arv	Vastanute osatähtsus vastanute koguarvust
Mikroettevõtte	60	65%
Väikeettevõtte	32	35%

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

5. Ettevõtte vanus on	Vastanute arv	Vastanute osatähtsus vastanute koguarvust
Vähem kui aasta	1	1%
1 - 4 aastat	27	29%
5 - 9 aastat	37	40%
Rohkem kui 10 aastat	27	29%

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

6. Ettevõtte peamine tegevusala EMTAK 2008 järgi	Vastanute arv	Vastanute osatähtsus vastanute koguarvust
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	8	9%
Töötlev tööstus	7	8%
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	1	1%
Ehitus	12	13%
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	14	15%
Veondus ja laondus	4	4%
Majutus ja toitlustus	7	8%
Info ja side	6	7%
Kinnisvaraalaane tegevus	3	3%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	13	14%
Haldus- ja abitegevused	5	5%
Haridus	5	5%
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1	1%
Muud teenindavad tegevused	3	3%
Tegevusala ei ole märgitud	3	3%

Allikas: Eesti Statistikaamet 2023, tabel ER025; autori täiendatud uuringu tulemuste põhjal

7. Raamatupidamist korraldab ettevõttes	Vastanute arv	Vastanute osatähtsus vastanute koguarvust
Ettevõtte juht ise	35	38%
Ettevõtte raamatupidaja	14	15%
Raamatupidamisbüroo	14	15%
Eraettevõtjast teenusepakkuja	16	17%
Kombineeritud: ettevõtte juht ja teenusepakkuja	7	8%
Kombineeritud: ettevõtte juht ja raamatupidaja	5	5%
Kombineeritud: ettevõtte töötaja, kellel on lisakohustus ja teenusepakkuja	1	1%

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

8. Kas ettevõttes kasutatakse arвете ja teiste maksedokumentide digiteerimise võimalust?	Vastanute arv	Vastanute osatähtsus vastanute koguarvust
Jah	56	61%
Ei	36	39%

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

9. Kas ettevõttes kasutatakse raamatupidamisteenuseid?	Vastanute arv	Vastanute osatähtsus vastanute koguarvust
Jah	54	59%
Ei	38	41%

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

10. Milliseid raamatupidamisega seonduvaid teenuseid uuritav ettevõtte sisse ostab?	Vastanute arv	Vastanute osatähtsus vastanute koguarvust
Raamatupidamise täisteenus	28	52%
Raamatupidamistarkvara kasutamine	19	35%
Aastaruande koostamine	26	48%
Maksuarvestus	15	28%
Nõustamine	17	31%
Töötasu arvestus	17	31%
Põhivara arvestus	13	24%
E-arvete esitamine ja vastuvõtmine	8	15%
Dokumentide arhiveerimine	7	13%
Raamatupidamise sisseseadmine	4	7%

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

11. Miks otsustasite raamatupidamisteenuse sisseostu kasuks?	Vastanute arv	Vastanute osatähtsus vastanute koguarvust
Ettevõtte juht saab keskenduda põhitegevusele	34	63%
Ettevõttes puudub raamatupidaja	30	56%
Finantsaruannete kvaliteet paraneb	19	35%
Seadusemuudatuste õigeaegne rakendamine	16	30%
Kvaliteetne nõustamisteenus	20	37%
Teenuse osutamise stabiilsus	13	24%
Suurenenud töömaht	4	7%
Teadmiste puudumine, ei saanud ise enam hakkama	27	50%
Muu:	3	6%

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

12. Milliseid raamatupidamisega seonduvaid teenuseid ettevõtte vajab ja soovib/planeerib sisse osta?	Teenuseid kasutavad-vastanute arv	Vastanute osatähtsus vastanute koguarvust
Raamatupidamise täisteenus	25	46%
Raamatupidamistarkvara kasutamine	15	28%
Aastaaruande koostamine	20	37%
Maksuarvestus	12	22%
Nõustamine	17	31%
Töötasu arvestus	9	17%
Põhivara arvestus	6	11%
E-arvete esitamine ja vastuvõtmine	7	13%
Dokumentide arhiveerimine	4	7%
Muu: *	3	6%

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

* Vastusevariandi „muu“ korral toodi välja, et ostetakse täisteenust, kõik on kaetud ja hetkel ei vajata midagi juurde.

12. Milliseid raamatupidamisega seonduvaid teenuseid ettevõtte vajab ja soovib/planeerib sisse osta?	Teenuseid ei kasuta-vastanute arv	Vastanute osatähtsus vastanute koguarvust
Raamatupidamise täisteenus	3	8%
Raamatupidamistarkvara kasutamine	16	42%
Aastaaruande koostamine	6	16%
Maksuarvestus	6	16%
Nõustamine	10	26%
Töötasu arvestus	1	3%
Põhivara arvestus	1	3%
E-arvete esitamine ja vastuvõtmine	6	16%
Dokumentide arhiveerimine	2	5%
Muu: *	10	26%

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

* Vastusevariandi "muu" alla on koondatud kõik "ei vaja teenuseid" vastused.

Lisa 3 järg

13. Palun hinnake, kui oluliseks peate raamatupidamistarkvara vajalikkust ettevõtte raamatupidamisele?	Väga oluline	Oluline	Nii ja naa	Ei ole oluline	Ei ole üldse oluline	Kesk- väär- tus	Standard- hälve
Vastuste arv	67	21	3	0	1	4,66	0,65
Vastajate osakaal vastajate koguarvust	73%	23%	3%	0%	1%		

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

14. Kas ettevõttes kasutatakse raamatupidamistarkvara?	Vastanute arv	Vastanute osatähtsus vastanute koguarvust
Jah	84	91%
Ei	8	9%

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

15. Ettevõttes kasutatav raamatupidamistarkvara on	Vastanute arv	Vastanute osatähtsus vastanute koguarvust
Directo	2	2%
E-arveldaja	13	15%
Merit Aktiva	50	60%
Merit Palk	20	24%
NOOM	1	1%
SAF	1	1%
SimplBooks	5	6%
SmartAccounts	7	8%
Standard Books by excellent	3	4%
Eeva	1	1%
Rapid	1	1%
Profit	1	1%
Trigon	1	1%
Briox	1	1%

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

16. Kas raamatupidamistarkvara valikul oli oluline ka ettevõtte tegevusvaldkond?	Vastanute arv	Vastanute osatähtsus vastanute koguarvust
Jah	17	20%
Ei	69	80%

Allikas. Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

17. Milliste kriteeriumide alusel raamatupidamistarkvara valiti?	Vastanute arv	Vastanute osatähtsus vastanute koguarvust
Hind	45	54%
Kasutamise lihtsus	58	69%
Tarkvara turvalisus	20	24%
Tarkvara automaatsed uuendused	28	33%
Teenusepakkuja stabiilsus	35	42%
Tarkvara firma klienditugi	28	33%
Tarkvara firma tehniline abi	12	14%
Veebipõhine juurdepääs	38	45%
Tuttava soovitus	17	20%
Muu:	13	15%

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

18. Kas raamatupidamistarkvara asub ettevõtte serveris või kasutatakse pilvepõhist tarkvara?	Vastanute arv	Vastanute osatähtsus vastanute koguarvust
Ettevõtte serveris	6	7%
Pilvepõhine tarkvara	62	76%
Ei oska öelda	14	17%

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

Lisa 3 järg

19. Palun hinnake kasutatava raamatupidamistarkvaraga rahulolu:	Väga rahul	Rahul	Nii ja naa	Ei ole rahul	Ei ole üldse rahul	Keskväär- tustus	Standard- hälve
Vastuste arv	40	32	10	2	0	4,31	0,78
Vastajate osakaal vastajate koguarvust	48%	38%	12%	2%	0%		

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

20. Kas ettevõttel on plaanis lähiajal raamatupidamistarkvara vahetada?	Vastanute arv	Vastanute osatähtsus vastanute koguarvust
Jah	2	2%
Ei	68	81%
Ei oska öelda	14	17%

Allikas: Autori koostatud uuringu tulemuste põhjal

Lisa 4. Lihtlitsents

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks¹

Mina Aune Puusta

1. annan Tallinna Tehnikaülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose Raamatupidamise korraldamine Eesti mikro- ja väikeettevõtetes, mille juhendaja on Ester Vahtre, EMBA,
 - 1.1 reprodutseerimiseks lõputöö säilitamise ja elektroonse avaldamise eesmärgil, sh TalTechi raamatukogu digikogusse lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
 - 1.2 üldsusele kättesaadavaks tegemiseks TalTechi veebikeskkonna kaudu, sealhulgas TalTechi raamatukogu digikogu kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. Olen teadlik, et käesoleva lihtlitsentsi punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest ning muudest õigusaktidest tulenevaid õigusi.

10.05.2023

¹ Lihtlitsents ei kehti juurdepääsupiirangu kehtivuse ajal, välja arvatud ülikooli õigus lõputööd reprodutseerida üksnes säilitamise eesmärgil